

የእርሱን ደም ከአንተ አፈላጋለሁ። በማለት የሚያስጠነቅቅ ይመስላል። ወላጆችም ይህንኑ በአንክር ሊገነዘቡት ያስፈልጋል። ይህ እንግዲህ የልጆች የመታዘዝ ገደብ ብቻ ሳይሆን የወላጆችም የማዘዝ ሥልጣን ወሰን የተደረገለትና ከሕግ እግዚአብሔር ተቃርኖ የሚያቃርን በተፋልቦ የተሞላና ጭፍን እንዳይሆን ጭምር የሚያስተምር ምሥጢር የተካተተበት ነው።

ስለ ልጆቻቸው የወላጆች ኃላፊነት

ወላጆች ከልጆቻቸው ሊያገኙት ስለሚገባው አካባቢ ርት ከእነዚህ የሚጠበቅባቸው ገደታ ወይም ኃላፊነት ደግሞ አለ። በአሁኑም ወላጆች የራሳቸውን ገደታ ሳይወጡ ዘወትር መብታቸው ብቻ እንዲከበር መፈለግ የለባቸውም። ልጆችም ቢሆኑ ደግሞ ምንም እንኳ ወላጆቻቸው የሚገባቸውን ባያደርጉላቸውና ገደታቸውን ባይወጡ ወላጆቻቸውን የማከበር ገደታ አለባቸው። በተለይ በዚህ ርእሰ ገን የወላጆችን ኃላፊነት እንመለከታለን። ከወላጆች ገደታዎች መካከል፤ ልጆችን ፈሪሃ እግዚአብሔርን በማስተግር ግሳደግ፤ በጥሩ ሁኔታ መንከባከብ፤ ዐትም በፈቀደ መጠን ፍላጎታቸውን ማሟላት፤ ስለእነርሱ ጥንቃቄ ግድረግ፤ ጥሩ አርአያነትን በማሳያት ማስተግርና ከሁሉም በላይ በፍትህና በርኅራኄ በሥርዓትም እንዲመሩ ግድረግ የናዎቹ ናቸው።

ሀ. ልጆችን ፈሪሃ እግዚአብሔርን በማስተግር ግሳደግ፡- ወላጆች ልጆቻቸው ክርስትና በሚነሡበት ጊዜ እንደክርስትና እናትና አባት ሁሉ በቤተክርስቲያን አደባባይ ፊት ቆመው ልጆችን በሃይማኖትና በትድበና ለማሳደግ ቃል ይገባል። በእነዚህም ልጆቻቸውን በመልካም መንፈሳዊ ሥነምግባር እንፀው ለማሳደግ ከእግዚአብሔር የተሰጣቸው ኃላፊነት አለባቸው።

አንዳንድ ወላጆች የልጆቻቸውን ሥጋዊ ፍላጎት ብቻ በማሟላት ስለመንፈሳዊ ሕይወታቸውና ስለዘላለማዊ ተስፋቸው የሚያስፈልጓቸውን ሁሉ ማሟላትን እንደ ትርፍ ነገር ቆጥረው በቸልታ ያልፏቸዋል። ወላጆች መጪነት የሚገባቸው ለልጆቻቸው ሥጋዊም ሆነ መንፈሳዊ የአስተዳደግ ሥርዓት ነው። ከልጆች ሥርዓት አልበኝነት የተነሣ በቤተሰቡ ላይ የሚመጣው ችግር ሁሉ ቀድመው ወላጆች እንደቀላል በመቁጠር ጥንቃቄ ካሳደረጉባቸው ነገሮች የሚመነጭ መሆኑን ማጤን ያስፈልጋቸዋል። ያልዘሩትን ሲያጭዱ ያልበተኑትንም ሊበሰበሱ አይችሉምና።

ልጆችን ቀርዖና አስተካክሎ ለማረምና ሥርዓት ለማስያዝ የሚቻልበትን ጊዜ በዋሳ ካላለፉት በኋላ የማይቻለውን ነገር ለማድረግ መሞከር ደረት እንጪትን ለማቃናት እንደመሞከር ነው። በችግኝነቱ /በሊጋነቱ/ ያልታረቀውን ዛፍ ከጠነከረ በኋላ እናቃናህ ቢሉት ይሰበራልና። በእርግጥ ያልተለመደ ባሕርይ ኖርአቸው በመልካም ቤተሰብ ላይ ችግር የሚያመጡና የሚያስቸግሩ ልጆች የሉም ለማለት አይቻልም። በትዳብ መጽሐፍ እንኳን ጥቂት ምሳሌዎችን መጥቀስ ይቻላል። አዳም ትዳሱን አቤልንና ነፍስ ገዳዩን ቃዋን ወልዳል፤ ኖህ የተቀደሱ ሴምንና ያፈትን እንዲሁም የአባቱን ዕርቃን በማየት ልጆቹንና የልጅ ልጆቹን ያስረገመ ካምን ወልዳል፤ ይስሐትም የተቀደሰውን ያዕቆብንና ብኩርያውን ለምሥር ወጥ የለወጠ ኢሳውን ወልዳል። ወላጆች የልጆችን መንፈሳዊ ሕይወት ለማጎፊ አስፈላጊውን ሁሉ እያደረጉና የመጻገን መንገድ ለማሳየት የሚጠበቅባቸውን ጥረት ሁሉ አድርገው ልጆች ግን ከሥርዓት ውጭ ቢሆኑ ወላጆች ኃላፊነታቸውን በመወጣታቸው ከተጠያቂነት ነፃ መሆናቸው መታወቅ አለበት።

ወላጅነት ኃላፊነትና ገደታ ጭምር እንዲሁ ሥልጣን ብቻ አይደለም። ወላጅነት ልጆችን የማከበብ በጥናቀርና መልካም ሥነምግባር ያላቸው ልጆችን ለማፍራት ጥረት የግድረግና መሥዋዕትነት ጭምር የመከፈል ኃላፊነትና ገደታ ነው። እዚህ ላይ የነቢዩ ሳሙኤል እናት ነቢ

ይት ሐናን ማስታወስ ይገባል። እርሷ ልጇን ፈሪሃ እግዚአብሔርን እያስተማረች ከማሳደግም በተጨማሪ ለቤተ መቅደስ አገልግሎት ሰጥታው በታበቃ «በሐዚህ ሕፃን ጸለይሁ፤ እግዚአብሔርም የለመንሁትን ልመናዬን ሰጥቶኛል፤ እኔም ደግሞ ለእግዚአብሔር ሰጥቼዋለሁ፤ ዕድሜውን ሁሉ ለእግዚአብሔር የተሰጠ ይሆናል።» ብላለች። 1ሳሙ.1፡28። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ለጢሞቴዎስ «በአንተ ያለውን ግብዝነት የሌለበትን እምነትህን አስባለሁ፤ ይኸም እምነት ቀድሞ በአያትህ በሎይድ በእናትህም በኤውንቄ ነበረባቸው። በአንተም ደግሞ እንዳለ ተረድቻለሁ።» በማለት የጻፈለት መልእክት የጢሞቴዎስ እናት ልጇን በተገቢው ፈሪሃ እግዚአብሔር እንደ አሳደገችው የሚያረጋግጥ ነው። 2ጢሞ.1፡5።

ከዚህም በላይ ልጆቻቸውን በፈሪሃ እግዚአብሔርና በፍቅረ እግዚአብሔር ያሳደጉትንና ለእግዚአብሔርም ከብር እንዲሰጡ ቢያበረታቱ የነበሩትን የቅዱሳን ሰማዕታት እና ቶች በአድናቆት ለናስታውሳቸው ይገባል። እነዚህ ቅዱሳት አንሥት ከእናትነት ፍቅርና ርኅራኄ የሚበልጠውን መንፈሳዊውን ሀብት ገንዘብ ያደረጉ ናቸው። ከእነዚህ ድንቅ እና ቶች መካከል አንዱ የነቢዩ እግዚአብሔር ሙሴ እናት ናት። ነቢዩ ሙሴ ከእናቱ ጋር ያሳለፋቸው የልጅነት ዘመናት ጥቂት ቢሆኑም የእናቱ መንፈሳዊ ተጽእኖ ግን በልጇ በሙሴ ሕይወት ዐቢይ ሥፍራ ነበረው። እናቱ በቅር ሜት ጠቅልላ በባሕር ላይ የጣለችውን ልጇን ሙሴን የተረከባቸው በሕፃንነቱ ከፈርዖን ልጅ ነበር፤ ከእርሷም ጋር የቆየው ጥቂት እስኪያድግና መራመድ እስኪችል፤ እናቱም የነገረችውን መቀበል እስከሚችል ድረስ ነበር፤ ከዚያም ለፈርዖን ቤት ልጅ ልጅዋ እንዲሆን መልሳ ሰጠችው እንጂ አብሯት አልናረም። ይህች አስደናቂ እናት ታዲያ በእነዚህ ዓመታት ውስጥ ልጇን በመንፈሳዊ መርሐዎችና በሃይማኖት ትምህርት መሠረታዊ ዕውቀት እንዲኖረውና ሥር ሰድዶ እንዲጸና ለማድረግ ችላለች፤ የአባቶቿን ሃይማኖት በሚገባ እንዲያውቅና እንዳይረሳውም በልቡናው አትማበታለች። ከዚህ የተነሣ በፈርዖን ቤተ መንግሥት ውስጥ በዓርባ ዓመታት

በአምልኮ ጣዖት ተከቦ መኖሩ በሕፃንነቱ ከእናቱ ካገኘው መንፈሳዊ ትምህርት ሃይማኖት ሊያናውጠው አልቻለም። ከእናቱ ጋር የቆየባቸው እነዚያ ጥቂት ዓመታት ለወደፊት መንፈሳዊ ግንኙነቱ ፈር ቀዳጅና መሠረታዊ ዕውቀት ያገኘባቸው ናቸውና ወሳኞች ነበሩ።

በዘመናችን የሚገኙት እናቶች ለልጆቻቸው የሚያስተምሩአቸው ምንድን ነው? ልጆቻቸው አብረዋቸው በሚቆዩባቸው በአማካይ ከሃያ በማይበልጡ ዓመታት ለልጆቻቸው ምን ነገረው ምንስ አስተምረው ይሆን? እንግዲህ ልጆችን በሚፈልጉት መልካም መንገድ ቀርፀው ለማሳደግ የሚችሉበትን ጊዜ በከንቱ እንዳያባክኑት ያስፈልጋል። ከሙሴ እናትና ከሌሎችም ቀድመን ከጠቀሰናቸው ቅዱሳት አንስቶ ሁሉ መግርና ራሳቸውን ለመልካምና ለመንፈሳዊ ተጋድሎ ማዘጋጀት ከዘመናችን እናቶች የሚጠበቅ ነው።

ወላጆች ሁሉ ልጆቻቸው እንዲያከብሯቸው ከመፈለጋቸው በፊት ልጆቻቸው በሐዚህና በሌሎችም ትእዛዛት እግዚአብሔር እንዲያውቁ ያደረጉት መሠረታዊ ጥረት ስለመኖሩ ራሳቸውን መጠየቅ አለባቸው። በቤታችን ውስጥ ለራሳችንና ለልጆቻችን የምናደርገው መንፈሳዊ ነገር ምንድን ነው? በማለት ራሳቸውን መመርመርም ይገባቸዋል። ልጆቻቸው ከሕፃንነት ጀምሮ ጸሎትን ይለምዱ ዘንድ ወይም በልጆቻቸው ይጸልዩ ዘንድ በቤታቸው የጸሎት መርሐ ግብር ይኖራቸው እንደሆነ ራሳቸውን በሚገባ ሊመረምሩት ያስፈልጋል። ጻድቁ ኢዮብ በብሉይ ኪዳን ዘመን «ምናልባት ልጆቼ በድለው እግዚአብሔርንም በልባቸው ሰድበው ይሆናል» ብሎ ስለልጆቹ በቀጥራቸው ልክ የሚቃጠል መሥዋዕት ያቀርብ እንደነበር ማስታወስ አለባቸው። ኢዮ.1፡5።

እነዚህ ወላጆች የእግዚአብሔር ቃል «እኔም ዛሬ አንተን የማዝዘውን ይህን ቃል በልብህ ያዝ። ለልጆችህም አስተምረው በቤትህም ስትቀመጡ በመንገድ ስትሄድ ስትተኛሙ ስትነሣሙ ተጫውተው» በማለት ኃላፊነታቸውን እንደነገራቸው ማስተዋል ይኖርባቸዋል። ዘጸ.6፡6-7። ስለዚህ ሕፃናትን በመንፈሳዊ እንክብካቤ ማሳደግ በተለይም ፍቅር፤

ሰላምና አርአያነት ያለው መተሳሰብ ባለበት የክርስቲያን በተሰብ ውስጥ እንዲያድጉ ማድረግ በጣም ጠቃሚ ነውና ሊገኝ በማሳየት በፍትረ እግዚአብሔር እንጸው ሊያሳ ድጻቸው ያስፈልጋል።

እንዳንድ ወላጆች ልጆቻቸውን ለመንፈሳዊ ነገር ከማ ነጥሳትና ከማበረታታት ይልቅ ለመንፈሳዊ ዕድገታቸውና እግዚአብሔርን በመፍራት ለሚኖሩት የተቀደሰ ሕይወት መሰናክል ሲሆኑ ይታያሉ። እነዚህም ወላጆች ልጆቻቸው ጸሎታቸውን እንዲያቋርጡ በማድረግ መጸም እንዳይቀጥሉ በመከልከል መንፈሳዊያን ጉባኤዎችን እንዳይከፈሉ በማድረግና ዓለማዊና ሥጋዊ የሆነውን ተድላና ደስታ ባለመፈ ለጋቸው በመተቸትና በማናናቅ መንፈሳዊነታቸውን ሲፈ ታተኑአቸው ይስተዋላሉ። እነዚህን የመሰሉ ወላጆች ሁሉ የሚያስቡት እነዚህ ሥጋውያን ተድላን ደስታዎች በልጆቻቸው ላይ የሚታይ ጉዳት እስካሳውጡ ድረስ መልካም መሆናቸውን ነው። ቆይተውና ውለው አድረው ግን የአካል ጉልምስናና የሰውነት ዕድገትን ተከትለው ሊያመጡ የሚችሉትን አደገኛ ሁኔታ ልብ አይሉትም። ስለዚህ ልጆችን ማሳደግ ከባድ ኃላፊነት እንደመሆኑ መጠን ጥንቃቄ የሚጠይቅ በጸሎትም የእግዚአብሔር ዕርዳታ ሊለመንበት የሚገባ መሆኑን ጠንቅቆ መረዳት ተገቢ ነው። በግድ የለሽነት ልጆቻቸውን የሚያሳድጉ ስለመንፈሳዊ ሕይወታቸው የማይጨነቁላቸውና የሚገባውን የማያደርጉላቸው ወላጆች ስለልጆቻቸው ነፍሳት በኃላፊነት መጠየቃቸው የማይቀር መሆኑንም ማወቅ ይኖርባቸዋል።

ለ. ልጆችን በፍትረና በመልካም አያያዝ ማሳደግ፡- ወላጆች ልጆቻቸው ያከብሯቸው ዘንድ መንፈሳዊውን ሕይወት ቢኖሩ መልካም ነው። ወላጆች የልጆቻቸውን አድናቆትና በእነርሱም መተማመናቸውን በመንፈሳዊ ሕይወታቸውና በጥሩ ጠባያቸው እንጂ በአዛዥነት ሥልጣናቸው ለማግኘት መሞከር የለባቸውም። ወላጅነት በልጆች ላይ የሚፈጸም ፍጹም ሥልጣን ነው ብለው ግሰብም አይኖርባቸውም። ከዚህ ይልቅ ወላጅነት ፍትረና

ርኅራኄ ትዕግሥትና ደግነት የሞሉት ልጆችም ርጣው የሚጠጉበት መሸጢያና ሰፊ ልብ መሆኑን መገንዘብ አለባቸው። ወላጅነት እየቀጡ እየቀነጡ ማሳደግ ብቻ ሳይሆን ስለ ልጅ ራሱን ለሳልፍ መስጠትም ጭምር ነው። ከፍትረና ርኅራኄ የተለየ ወላጅነት ሕይወት የሌለውና ምጪት መጠሪያ ብቻ ነው። ወላጅ አባት የራሱን ሥልጣንና የበላይነት በመመልከትና ይህን ለማረጋገጥ ልጅን ይህን አድርጎ ያንን አታድርግ እያለ በግዝዝና ግራ በማጋባት የሚረካ ከሆነ እርሱ ከተ አዛዥ እንጂ አባት ሊባል አይችልም።

ወላጆች ስለጆቻቸው ያላቸውን ፍትረ የሚገልጡ ምልክቶች፡ ልጆችን ከግሰጪነት መቆጠብን፣ አትግቸው የሚችሉውን ብቻ ግዝዝን፣ አስቸጋሪና አደገኛ ሰላሳው ነገር ግስረዳትን ሁሉ የሚያጠቃልሉ ናቸው። ይህን ግድረግ የወላጆችን ክብር የሚቀንስ ሳይሆን የልጆችን ታዛዥነት ለባዊና በፈቃደኝነት ላይ የተመሠረተ የሚያደርግ ነው። በልምድ እንደሚታየው ልጆች ከወላጆቻቸው ይልቅ ለመንፈሳዊያን አባቶቻቸውና አዛዦቻቸው በፈቃደኝነት ይታዘዛሉ። ምክንያቱም፡

ሀ/ መንፈሳዊያን አዛዦቻቸውን ከወላጆቻቸው ይልቅ ያምኑላቸዋል፤ የእነርሱ ትእዛዝ የእግዚአብሔርን ቃል ይወክላል፤

ለ/ መንፈሳዊያን አዛዦቻቸው እንደ ባልገጂራ በፍትረ ያነጋገሯቸዋል እንጂ በኃይልና በሥልጣን አያስፈራሯቸውም፤

ሐ/ መንፈሳዊያን አባቶች ያወያዩላቸዋል፤ ከግዝዝም አስቀድመው ሃሳባቸውን እንዲረዱትና የታዘዙትንም እንዲፈጽሙት ያደርጋሉ፤ ምን ጊዜም ቢሆን አሳጥኝ ቃል ተፈጻሚ ነውና፤

መ/ እነዚህ መንፈሳዊያን አባቶች /አዛዦች/ የልጆቻቸው ሃሳብ ይቀበላሉ እነርሱንም ያከብሯቸዋል፤ ግብፃውያን «ለአጻጊ ልጅህ ወንድም ሁነው» እንዲሉ።

በእነዚህ ምክንያቶች ልጆች ከወላጆቻቸው ይልቅ ለመንፈሳውያን አበው መታዘዝን ይመርጣሉ። ታዛዥነታቸው በፈቃደኝነትና በነፃነት ነው። ስለሆነም ወላጆች ልጆቻቸውን እንቆጣጠራለን ሲሉ በመንፈሳዊም ሆነ በሥነ ልቡናዊ የሕይወት ጉዞአቸው ላይ መሰናክል እንዳይሆኑባቸው ከመጠንቀቅ ጋር በጥምና ሊመክሯቸው ከሚገባ በቀር በማንኛውም ረገድ ጫና እንዳያበዙባቸውና እንዳያበጩባቸው ያስፈልጋል።

ወላጆችን የማክበር ወሰን

ሰው ሁሉ እስከተቻለው ድረስ ወላጆቹን ማፍቀርና ማክበር አለበት፤ ነገር ግን የእናቱና የአባቱን ፍቅር ከሌሎች የተቀደሱ ተግባራት ጋር የሚቃረን መሆን የለበትም። ይህም ወላጆች በልጆቻቸው የሚከበሩ ልጆችም ወላጆቻቸውን የሚያከብሩት በተወሰነ መጠንና ይህም መንፈሳዊ ልክ ያለው መሆኑን ያመለክታል ስለዚህም፤

ከፍቅረ እግዚአብሔር የበለጠ መሆን የለበትም፤

ለወላጆች የምንሰጠው ክብር ለእግዚአብሔር ከምንሰጠው ክብር የበለጠ መሆን የለበትም። ይህን አስመልክቶ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ከእኔ ይልቅ እናቱን ወይም አባቱን የሚወድ ለእኔ ሊሆን አይገባውም» ብሏል። ማቴ.10+37።

ልጆች እናትና አባታቸውን መውደድ አለባቸው፤ ይህ ለወላጆቻቸው ያላቸው ፍቅር ለእግዚአብሔር ካላቸው ፍቅር የበለጠ እንደሆነ ግን እግዚአብሔር አምላክ «ማንም ወደእኔ የሚመጣ ቢኖር አባቱንና እናቱን... የራሱን ሕይወት ስንኳ ሳይቀር ባይጠላ፥ ደቀመዝሙራ ሲሆን አይችልም።» በማለት የተናገረውን ቃል ልብ ሊሉት ያስፈልጋል። ሉቃ.14+26። ይህ እንግዲህ ወላጆች ከፍቅረ እግዚአብሔር ሊለዩት የሞከሩ

እንደሆነ ፈቃዳቸውና ሃሳባቸውም እግዚአብሔርንና የእግዚአብሔርንም ፈቃድ የሚቃረን የሆነ እንደሆነ ስለ እግዚአብሔር ፍቅር ብሎ ሌላውን ነገር ሁሉ፤ ለወላጆቹም ያለውን ፍቅር ጭምር መተው የሚገባ መሆኑን የሚያስተምር ነው። እግዚአብሔርም ደግሞ «እውነት እሳችኋለሁ ስለእኔና ስለወንጌል ቤትን ወይም ወንድሞችን ወይም እጎቶችን ወይም አባትን ወይም እናትን የተወ፤ አሁን በዚህ ዘመን... መቶ እጥፍ... በሚመጣውም ዓለም የዘለዓለም ሕይወት የማይቀበል ማንም የለም።» በማለት የተናገረው ቃል ከፍቅረ እግዚአብሔር ሊበልጥ የሚገባው መኖር የሌለበት መሆኑን የሚያስገነዝብ ነው። ማር.10+29-30። እግዚአብሔርን ማፍቀር ምንንም ማንንም ከማፍቀር በላይ መሆን አለበት። ወላጆችን ማፍቀርና ማክበርም እግዚአብሔርን በማፍቀርና በማክበር ውስጥ ሊጠቃለል ይገባል እንጂ ከፍቅረ እግዚአብሔር የበለጠ ሥፍራ ይዞ መገኘት የለበትም። ስለአባት ወይም እናት ፍቅር ብሎ ከእግዚአብሔር ትእዛዛት አንዱን እንኳ መጣስና በክፉ ሥራ ከወላጆች ጋር መተባበርም አይገባም።

ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንዲሁም በቤተ ክርስቲያን ታሪክ የተመዘገቡና አብነት ሊሆኑ የሚችሉ ወጣቶችን እንደሚከተለው እንጠቅሳለን።

1. አባቱን የገሠፀው ዮናታን፡- ዮናታን ዳዊትን እንደሚወደውና ንጉሡ ሳላል ደግሞ ከቅናት የተነሣ ዳዊትን ለመግደልና ለማጥፋት እንደተነሣዋቸው የሚገልጠው ታሪክ በመጽሐፍ ተመዝግቧል። ይህን ሃሳቡን ከፍጻሜው ለማድረስም ከአንድ ጊዜ በላይ መከራዎች በሳላል ተደርገዋል። ይሁን እንጂ የንጉሥ ሳላል ልጅ የሆነው ዮናታን ዳዊትን ለማዳን የበኩሉን ጥረት ያደርግ ነበር። ዮናታን እውነት በእንደኛው በኩል መኖሩንና አባቱ ሳላል ደግሞ ለእውነት ተቃራኒ ሆኖ መቆሙን በሚገባ ስለ አስተዋለ እርሱ ከእውነት ጋር ወግኖ... አባቱን ሳላልን ተቃወመው። የአባቱንም ክፉ ዓላማ ለማሰናከል የተቻለውን ያህል ብዙ መከራ አደረገ።

በአንዱ ቀን «ሳላልም ለልጁ ለዮናታንና ለባሪያዎቹ ሁሉ ዳዊትን ይገድሉት ዘንድ ነገራቸው» ነገር ግን ዮናታን በአባቱ ሃሳማና በሃሳቡም ባለመስማማት ትእዛዙን ተቃወመው፤ ለአባቱ ለሳላልም «እርሱ አልበደለሁምና፥ ሥራውም ለአንተ እጅግ መልካም ሆኖአልና ንጉሡ ባሪያውን ዳዊትን አይበድለው፤... በዘንቱ ዳዊትን በመግደልህ ስለምን በንጹሕ ደም ላይ ትበድላለህ? ብሎ ስለዳዊት መልካም ተናገረ።» 1ኛ-19÷1-7። በዚህም ዮናታን የአባቱን ኃጢአትና በዳዊት ላይም የፈጸመውን በደል እንዲሁም የዳዊትን መልካምነት ያለምንም ፍርሃት በመናገሩ አባቱ ከፋ ዓላማውን እንዲሠርዝና ሃሳቡን እንዲለውጥ አደረገው፤ ዳዊትም ከመገደል ድኖ በሕይወት ኖረ።

ዮናታን አባቱ ሳላል ዳዊትን እንደጠላው እያወቀ እርሱ ግን ዳዊትን ለማዳን የሚቻለውን ሁሉ ሊያደርግለት ከዳዊት ጋር በምሥጢር ተስማሙ። የሳላል ቁጣ ግን በዮናታን ላይ ነደደ «አንተ የጠማማ ሴት ልጅ፥ የእሴይን ልጅ ለአንተ ማፈሪያ እንደሚረጥህ እኔ አላውቅምን? የእሴይም ልጅ በምድር ላይ በሕይወት በሚኖርበት ዘመን ሁሉ አንተና መንግሥትህ አትጸኑም፤ አሁንም የሞት ልጅ ነውና ልከህ አስመጣልኝ» በማለትም ተናገረው። 1ኛ-20÷30። ዮናታን ግን አባቱን አጠንክሮ ተቃወመው እንጂ ብስጥቱ እንዲበርድ በሃሳቡ አልተስማማለትም። ከዚህም የተነሣ በመጽሐፍ «ዮናታንም ለአባቱ ለሳላል፡- /ዳዊት/ ስለምን ይሞታል? ያደረገውስ ምንድር ነው? ብሎ መለሰለት። ሳላልም ዮናታንን/ ሊወጋው ጦሩን ወረወረበት፤ ዮናታንም አባቱ ዳዊትን ፈጽሞ ሊገድለው እንደፈቀደ ዐወቀ።... ዮናታን ስለዳዊት ፈጽሞ አዝናኦልና እጅግ ተቆጥቶ ከሰደቃው ተነሣ በመባቻውም በሁለተኛው ቀን ግብር አልበላም።» በማለት ስለእርሱ ተጽፏል። 1ኛ-20÷32-34።

ዮናታንም የሆነውን ሁሉ ይነግረው ዘንድ ወደዳዊት ሄደ፤ በተገናኙም ጊዜ «እየተላቀሱ እርስ በርሳቸው ተላላሙ፥ ይልቁንም ዳዊት እጅግ አለቀበ። ዮናታንም ዳዊትን፡- በደገና ሄድ አለው።» በሕይወትም እንዲኖር አዳነው። 1ኛ-20÷41-42።

ዳድቱ ዮናታን የአባቱን ስሕተት በመጠቀም ከከፋ ሥራውም እንዲመለስ በመናገር ተቃወመው እንጂ ቁጣውንና ብስጥቱን በይበልጥም አባትህንና እናትህን አክብሮ ተብሏል በማለት በጭፍን ሃሳቡ በንጹሕ ዳዊት ላይ ከፋ በመሥራት ከአባቱ ጋር አልተባበረም። የዳዊትን ሕይወት ለማዳንም ከእውነት ወገን ተሰልፎ የተቻለውን ሁሉ አደረገ። በዚህ ድርጊቱ የአባቱን ትእዛዝና ለአባቱም ያለውን ፍቅርና አክብሮት እግዚአብሔር ከሚደሰትበት እውነት ከሆነው ነገር ሳያስበልጥ ለፍትረ እግዚአብሔር ለእውነተኛውም ነገር መሰለፍ የሚገባ መሆኑን አስተምሮናል። አባቱን ማስደሰት ከፋ ትእዛዙን ከመቀበል ይልቅ እግዚአብሔርን ለማስደሰት ለእውነትም መቆምን በሚገባ መርጧልና።

2.ንጉሥ ሰሎሞንና እናቱ፡- በንጉሥ ሰሎሞንና በእናቱ መካከል የሆነው ነገር ተጨማሪ ምሳሌ ሊሆንን ይችላል። ንጉሡ እናቱ ወደእርሱ በመጣች ጊዜ በታላቅ ክብር ተቀበላት፤ ሊገናኘት በተነሣም ጊዜ ከአንገቱ ዝት በማለት እጅ ከነሣት በኋላ በቀኙ አስቀመጣት፤ ከዚያም እናቱ ንጉሡን «እንዲት ታናሽ ልመና እለምንኻለው አታሳፍረኝ» አለችው። ንጉሡም «እናቱ ሆይ አላሳፍርኸምና ለምኒ» አላት። የለመነችው ልመና ግን ከኋላ እግዚአብሔር ጋር የሚቃረን ነበር። እርሱም ሱናማዊቱ አቢላ ለወንድሙ ለአዶንያስ እንድትዳርለት ነበር። አቢላ ግን ለአባታቸው ለዳዊት እንደሚሰጥ ትቆጠር ነበር።

ንጉሡ ሰሎሞን ምንም እንኳን እናቱን እጅግ የሚያፈትራትና የሚያከብራት ቢሆን አዶንያስ አቢላን እንዲያገባ ያቀረበችለትን ልመና ግን ሊያከብርላትና ፈቃዷንም ሊፈጽምላት አልቻለም። ይህንን ማድረግ በእምቢተኝነት ወይም እናቱን ስለማያከብር አይደለም፤ የእናቱን ፈቃድ ፈጽሞ የእግዚአብሔርን ሕግ ከመጣስ ከእግዚአብሔር ሕግ የሚቃረነውን የእናቱን ትእዛዝ መቃወም ተገቢ መሆኑን በማወቅ ነው። እናም ንጉሡ ሰሎሞን «አዶንያስ ይህን ቃል በሕይወቱ ላይ አለመናገሩ እንደሆነ ...ሕያው እግዚአብሔርን! ዛሬ አዶንያስ ፈጽሞ ይገደላል» በማለት ወሰነ። 1ኛ-2÷18-25። ንጉሡ ሰሎሞን ስለሥጋዊ ነገር የለመነችው

ከእግዚአብሔር ፈቃድ ጋር የተጋጨ የእናቱን ልመና በመፈጸም እግዚአብሔርን ከማሳዘን ይልቅ ስለሕገ እግዚአብሔር መከበር ሲል የእናቱን ትእዛዝ አለመፈጸምን መረጠ።

3. ቅድስት ዴሚና፡- በክሃዲው የዲዮቅልያኖስ ዘመነ መንግሥት የቦርሎስና የዛፋራን ገዥ የነበረው ማርቆስ የዚህች የቅድስት ዴሚና አባት ነበረ። በንጉሡ ትእዛዝ ሀገረ ገዥው ማርቆስ... ለጣዖታት የሰጣን መሥዋዕት ያቀረብ ነበር። ወደሀገሩም በተመለሰ ጊዜ ያደረገውን ሁሉ ያወቀው ልጁ ዴሚና በብስጭት ወደአባቷ በመሄድ ስለአደረገው ነገር ከተቸቸው በኋላ ከእንግዲህም አባቷ አለመሆኑን እንዲሁም ለጣዖት ከመሠዋቱ የተነሣ መጥፋትን ብትሰማ እጅግ የተሻለ ደስተኛ ትሆን እንደነበር ነገረችው።

ከዚህ ጠንካራ ትቸት የተነሣ የአባቷ ገሊና ተመልሶ ከራሱ ልብ ጋር መሆን ሲጀምር ወደ ዲዮቅልያኖስ በመሄድ የክርስቶስን ዘላለማዊ ንጉሥነትና አምላክነት በመመስከር በሰግዕትነት ለማረፍና ከቅዱሳን አንድነት ለመደመር በቅቷል። ዴሚና አባቷን መተቸቷ አባትሆና እና ትሆን አክብሮ የሚለውን ትእዛዝ መጣስ አይደለም የአባቷን ነፍስ ከዘላለም ፍርድ የማዳን ሐዋርያዊ ሥራ ነው እንጂ።

በእዚህ ወላጆችን ማከበር የሚያዝዙትን ትእዛዝ ከሕገ እግዚአብሔር ጋር በማነፃፀር የእግዚአብሔርን ሕግ እስካልተቃረነ ድረስ ብቻ መሆን ይኖርበታል። ወላጆችም ቢሆኑ ልጆቻቸው የሚፈተኑበትንና የሚጨነቁበትን ከሕገ እግዚአብሔር ጋር የተጣላ ትእዛዝ ማዘዝ የለባቸውም፤ ይህ ትእዛዝም ባለመፈጸሙ በልጆቻቸው ሊያዝኑ የማይገባ መሆኑን ማወቅ አለባቸው።

ሌሎች የአባትነት ዓይነቶች

ከወላጅ አባት ባልተሰየ ሁኔታ ከብር የሚገባቸው የአባትነት ደረጃዎች አሉ፤ ለምሳሌም ያህል የሚከተሉትን እንመለከታለን።

ቤተ ዘመድ፡- አባትሆንና እናትሆን አክብሮ የሚለው ትእዛዝ ወላጆችን ብቻ ሳይሆን በተመሳሳይ ደረጃ የሚገኙ ቤተ ዘመዶችን ማለትም አያቶችን፤ አሳቶችን፤ አክባቶችን፤ የእንጀራ እናትና አባቶችን፤ ወዘተ ሁሉ የሚያጠቃልል ነው። በቤተዘመዱ ውስጥ በዕድሜ ታላቅ የሆኑና በማዕረግና በደረጃ የሚበልጡ ሁሉ እንደእናትና አባት ሊከበሩ ይገባል። ይህም መከበር የሚገባቸውን ታላላቅ ወንድሞችና እገቶች ሁሉ የሚያጠቃልል ነው። ይህንን በሚገባ በማጤን በቤተዘመድ ውስጥ ላሉት ሁሉ የአባትነትና የእናትነት እንዲሁም የታላቅነት ክብር መስጠት የተገባ መሆኑን ተረድቶ እግዚአብሔር ያዘዘውን ሕጉን አያስታውሉ አክብሮትን መስጠት ጠቃሚና በረከት የሚያስገኝ ነው። 1ጢሞ. 5+1-2።

መንፈሳዊ አባትነት፡- በተፈጥሮ እንዳሉን ወላጆችንና ቤተዘመዶቻችን ሁሉ እግዚአብሔር መንፈሳዊት እናት ቤተ ክርስቲያንን፤ መንፈሳዊያን አባቶች ነቢያትን፤ ሐዋርያትን፤ ሊቃውንትን፤ ሊቃነ ጳጳሳትን፤ ቀላውስትንና ቅዱሳንን ሁሉ በጥቶናል።

ርእሰ አበው የተባለ አብርሃም የሁላችንም አባት መባሉ በሥጋ ስለወለደን ሳይሆን ስለመንፈሳዊ አባትነቱ ነው። ሐዋርያው ቅዱሶ ጳውሎስም «ሳይገረዙ ለሚያምኑ /አሕዛብ ለነበሩ/ ሁሉ አባት እንዲሆን ነው» ካለ በኋላ በመቀጠል ምንም እንኳ እኛ በሥጋ ልጆቹ ባንሆንም «ከሕግ ብቻ ሳይሆን ከአብርሃም እምነት ደግሞ ለሆነ ለዘሩ ሁሉ የተስፋው ቃል እንዲጸና... የሁላችን አባት ነው» ብሏል። ሮሜ. 4+11። ሮሜ. 7+16-17። ነቢዩ ኤልያስ ባረገ ጊዜ ደቀመዝሙሩ ኤልሳዕ «አባቴ ሆይ! የእሥራኤል ሠረገላና ፈረሰኞች» እያለ መሮጁና ንጉሡም ነቢዩ ኤልሳዕን በተመሳሳይ ሁኔታ መጥራቱ በሥጋ ስለተወለዱ አይደለም ስለመንፈሳዊ አባትነት ብለው እንጂ። ኤልያስም ሆነ ኤልሳዕ ሁለቱም ደናግል ነበሩና። 1ነገ. 2+12። 1ነገ. 13+14።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ለፊልሞና በላከው መልእክት «በእሥራቴ ስለወለድኩት ስለልጄ ስለእናሲሞስ እለምንኻለሁ» ማለቱ ስለመንፈሳዊ አባትነቱ ቢናገር ለመሆኑ የሚያጠራጥር አይደለም እርሱ ድንግል ነው። ፊልሞ.11። በሌላም ሥፍራ «በእምነት እውነተኛ ልጄ ለሆነ ለጢሞቴዎስ» በማለት የተናገረው ጢሞቴዎስን በሥጋ ስለ ወለደው ሳይሆን በትምህርት ስለወለደውና መንፈሳዊ አባቱ ስለሆነ ነው። 1ጢሞ.1÷2። 2ጢሞ.1÷2። ለገላትያ ሰዎች በጻፈው መልእክቱ ደግሞ «ልጆቼ ሆይ በእናንተ እስኪሳል ድረስ ዳግመኛ ስለእናንተ ምጥ ይዘኛል» ማለቱ፤ ለቆሮጦ ንቶስ ሰዎችም «እንደምወዳችሁ ልጆቼ አድርጌ ልገሥዋችሁ እንጂ ሳሳፍራችሁ ይህን አልጽፍም። በክርስቶስ አእላፍ ሞግዚቶች ቢኖሩአችሁ ብዙ አባቶች የላችሁም፤ እኔ በክርስቶስ ኢየሱስ በወንጌል ወልጄ እችላለሁና። ስለዚህ የም ወደውንና የታመነውን በጌታ ልጄ የሆነውን ጢሞቴዎስን ልክላችኋለሁ» በማለት መናገሩ መንፈሳዊ አባትነቱን የሚያመለክት ነው። ገላ.4÷19። 1ቆሮ.4÷14-17።

ድንግሉ ሐዋርያ ወንጌላዊው ቅዱስ ዮሐንስም «ልጆቼ ሆይ ኃጢአትን እንዳታደርጉ ይህን እጽፍላችኋለሁ» ደግሞም «ልጆቼ በእውነት እንዲሄዱ ከመስማት ይልቅ የሚበልጥ ደስታ የለኝም» ማለቱ ስለመንፈሳዊ አባትነቱ የተናገረው መሆኑ ግልጽ ነው። 1ዮሐ.2÷1። 3ዮሐ.4። 4።

እንዲሁ ሁሉ የሥርዓት መጽሐፋችን ዲድስቅልያ በምዕራፍ ስድስት «ከእግዚአብሔር በታች አባትህ ሊቀዳሳሱ ነው» በማለት ሕግ ሠርቷል። ቤተክርስቲያንም ደግሞ በቅዱሴዋ ሰዓት ቅዱሳንን «ቅዱሳን አባቶቻችን» ትላቸዋለች። «በተጨማሪም ስለሙታን የሞቱትን አባቶቻችንን፤ አባቶቻችንን ቅዱሳንንና ሊቃነ ቋላትን፤ አባቶቻችንን ቋላትን፤ አባቶቻችንን ቀላውስትን፤ አባቶቻችንን መነኮሳትን» በማለት ትጸልያለች። ቤተክርስቲያን አባትነትን ከማክበሯ የተነሣ የበላይ መሪዎቿን ሁሉ አባጥ አቡነ እያለች ትጠራቸዋለች። አባት ማለት ነው። ለዚህ ምክንያቱም በመጠሪያው ውስጥ የሚገለጠው ፍቅር የመንፈሳዊ አገልግሎቱና የመንፈሳዊ መሪነቱ መሠረት ስለሆነ ነው።

መንፈሳዊ አባትነት ከሥልጣን በጣም የበለጠና ሰፊ ትርጉም አለው። በዲድስቅልያ በተጻፈው መሠረት ፓትርያርኩ፤ ሊቀዳሳሱና ቋላሱ የበላይ፤ አዛዥና ጠባቂ /እረኛ/ መሆኑን የምንቀበለው ቢሆን እንኳ የሚያሸንፈን ይህ ሥልጣኑ ሳይሆን ፓትርያርክ አባታችን፤ ሊቀዳሳስ አባታችን እያልን በምንጠራው ጊዜ ከመንፈሳዊ አባትነቱ የሚመነጨው ጥልቅ መንፈሳዊ ፍቅርና የምንሰጠው አክብሮት ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር በእኛ ላይ ጠባቂ እንዲሆን የሰጠን መንፈሳዊ አባት ነው ብለን ስለምናምን ጭምር ነው።

ቋላሱ አባትም፤ አለቃም፤ አዛዥም፤ የበላይም በመሆኑ የተሰጠውን ኃላፊነት ባለመርሳት ጧጩቶቿን በከንፎቿ ሥር እንደምትሰበስብ ዶሮ ልጆቹን የመሰብሰብ ግዴታውን ያስታወሰ እንደሆነ ከማንኛውም ሥልጣን በላይ ከልጆቹ ጋር በሚያስተሳሥር ጽኑ መንፈሳዊ ፍቅር የሚኖር መሆኑን ማወቅ አለበት። የሚታዘዙለት ሁሉ ከመንፈሳዊ አባትነቱ የተነሣ እንጂ ሥልጣኑን ፈርተው እንደታዘዙለት ማሰብም የለበትም። ከፍቅር የተነሣም በብዙ መልክ ታማኝነትንና ታዛዥነትን ከልጆቹ ሊያገኝ ይችላል። ይህን አስመልክቶ ቅዱስ መጽሐፍ «ለዚህ ሕዝብ አሁን ባሪያ ብትሆን ብትገዛላቸውም፤ መልሰህም በገርነት ብትናገራቸው፤ በዘመኑ ሁሉ ባሪያዎች ይሆኑልሃል» ይላል። 1ነገ. 12÷7። ስለዚህም የካህኑ አባትነት የማዕረግ ወይም የሥልጣን መጠሪያ ብቻ ሳይሆን ከፍቅር፤ ከእንክብካቤና ከደግነት የመነጨና መንፈሳዊ መሆን አለበት፤ በመንፈሳዊነቱም የሁሉ ሕዛዥ ለመሆን ይችላል።

እውነተኛ ካህን ወደ አገልግሎት ትምህርት ቤት ከመግባቱ በፊት ወደ ፍቅር ት/ቤት መግባትና ፍቅርን መማር አለበት። የፍቅር ሰው የሆነ እንደሆነ ሕዝቡ ሁሉ ሥልጣኑን ሳይመለከቱ ከፍቅሩ የተነሣ በጥሩ ስሜት ልጆቹ ይሆናሉ፤ ምንም እንኳን ጸጋው ውሱን ቢሆን ሁልጊዜ ለፍቅር ቅድሚያ ይሰጠዋልና። ካህኑ እውነተኛ አባትና አለቃ እንዲሆን የልጆቹን ልቡና በፍቅር ዋጋ የሚገዛና

የሥልጣንና የታላቅነትን ስሜት ከሚያመጡበት ዓለማዊ ሁኔታዎች መራቅ አለበት። ዓላማውም ነፍሳትን ለእግዚአብሔር መንግሥት መማረክ እንጂ ሰዎችን ለእርሱ ማስገዛትና ማዘዝ አለመሆኑን ማወቅ ይገባል። ምናልባትም ካሁኑ «በለራሴ ክብር አይደለም ስለክህነት ክብር ነው እንጂ» ቢል እንኳ ከክርስቶስ እንዲማር እንነግረዋለን። እርሱ ክርስቶስ እንኳ ዝቅ ብሎ የደቀመዛሙርቱን እግር ባጠበ ጊዜ ክብሩ አልተቀነሰም፤ ይልቅ ትሕትናውን ሰናይ የበለጠ ወደድነው አከበርነው እንጂ።

እውነተኛ አባት የሆነ ካህን በልጆቹ ተገዥነትና ታዛዥነት እንዲሁም በሚያጋጥማቸው መንፈሳዊ ድካም የተነሣ ስለሚጨነቅላቸው ከቶውኑ እንቅልፍ አይወስደውም። መታዘዝ ቀላል ነገር ነው፤ ከዚህ የሚበልጠው ግን ፍጹም ፍቅርና አክብሮትን ማግኘት ነው። አፍቃሪ ካህንም ጌታችን ያደርግ እንደነበረው ሁሉ ልጆቹ ትእዛዙን እንዲያስተውሉ ያስጠናቸዋል፤ ያስተምራቸዋል፤ ያሳምናቸዋል እንጂ ሥልጣን አለኝ ብሎ አያስጨንቃቸውም። በሥልጣኑ በመጠቀም ለአጭር ጊዜ ማስተካከል ይችላል ይሆናል፤ በፍቅርና በእኩልነት አልታዘዙለትምና። ትእዛዙ ከፍቅርና ከልባዊ እኩልነት የመነጨ መንፈሳዊ የሆነ እንደሆነ ውጤቱ አዛዥን የሚያረካ እግዚአብሔርን የሚያስደስት ለልጆቹም የነፍስ መዳኛ ይሆናል። ማዕረጋቸው ትንሽ ወይም ዝቅተኛ ቢሆንም በልጆቻቸው ልቡና ሲታወቁ የሚኖሩት ካህኖች የእግዚአብሔርን ፍቅር ገንዘብ በማድረጋቸው በምእመናን ዘንድ የታወቁትና የተመሰከሩላቸው ናቸው።

የካህኑ አገልግሎት መፈቀርን /መወደድን/ ካጣ ዋናውን ድጋፍ አጥቷል። ልጆቹ ልቡናቸውን ከፍተው ሊሰሙትና እርሱም የሚያስፈልጋቸውን መንፈሳዊ ነገር ሊያውቅላቸው የሚችለው ከእነርሱ ጋር የሚያጋጥሙላቸው ፍቅር ያለ እንደሆነ ብቻ ነው። ከዚህ ፍቅርም የተነሣ የሚመክራቸውንና የሚሰጣቸውን አስተያየቶች፤ ልባቸው የሚነግራቸውን መፍትሔዎች በፈቃደኝነት ይጠቀሙባቸዋል። ይህም አገልግሎቱን ቀላልና ተግባራዊ ያደርገዋል። ከዚህም የተነሣ የካህኑ አባታቸው ተግሣዕ፤ ምክርና ቅጣትም ቢሆን ለመቀበል ታዛዦች ይሆናሉ። ግንኙነታቸው በእውነተኛ

የአባትና ልጅ ፍቅር ላይ የተመሠረተ ከሆነ ልጆቹ ከእርሱ ጋር በግልጽ ለመነጋገር እርሱንም ለመተቸት ወይም ለማመስገን ቢሆን፤ እንዲሁም ሰይጣን ስለሚያመጣቸው ፈተናና ችግርም ሁሉ ሳያፍሩት ሊነግሩት ይችላሉ። ምክንያቱም ልብ ሰፊና በሚነግሩት ነገር ሁሉ የማይበላጭና በትዕግሥት በምቶ ተገዢውን የሚመክር መሆኑን ያውቃሉና። ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስም «ፍቅር ፍርሃትን አውጥቶ ይጥላል» ብሏል። 1ዮሐ.4+8።

ይህ ፍቅር ሐዋርያው ቅዱስ ሳውሎስ «ቢቻለስ ዓይኖቻችሁን አውጥታችሁ በሰጣችሁኝ ብዬ እመሰክርላችኋለሁ» በማለት የተናገረለትም የመንፈሳውያን ልጆቹ ፍቅር ነው። 3ዮሐ.15። በፍልስጥኤም በነበረው ታላቅ የአሸናፊነት ስነ ሥርዓት ላይ የተገለጠው ሁኔታ ይህን መንፈሳዊና አባታዊ ፍቅር የሚያስረዳ ነበር። መጽሐፍም «ሁሉም እጅግ አለቀሱ፤ ሳውሎስንም አንገቱን እቅፈው ይስሙት ነበር፤ ይልቀኝም፡- ከእንግዲህ ወዲህ ፊቴን አታዩም ስላላቸው ነገር እጅግ አዘኑ።» ቢል መዝግቦታል። 1ዮሐ.20+38። ሐዋርያው ቅዱስ ሳውሎስ ለሮሜ ክርስቲያኖች ስለፍቅር የጻፈላቸው መልእክትም እጅግ ጥልቅ ነበር፤ «በክርስቶስ ኢየሱስ አብረውኝ ለሚሠሩ ለክርስቲያና ለአቂዓ ሰላምታ አቅርቡልኝ፤ እነርሱም ስለነፍሴ ነፍሳቸውን ለሞት አቀረቡ... ከእስያ ለክርስቶስ በኩራት ለሆነው ለምደው ለአጤኒውን ሰላምታ አቅርቡልኝ።... በጌታ ለምደው ለአዳያውን ሰላምታ አቅርቡልኝ... ለምደው ለሰንጣክን ሰላምታ አቅርቡልኝ፤ በጌታ እጅግ ለደከመች ለተወደደች ለጠርሲዳ ሰላምታ አቅርቡልኝ።» ብሏል። 1ዮሐ.16+3-16።

ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስም ሁለተኛውን መልእክቱን «እኔ ሽማግሌው በእውነት ለምደላቸውና እኔ ብቻ ሳልሆን እውነትን የሚያውቁ ሁሉ ደግሞ ለሚወዷቸው ለተመረጠች እመቤትና ለልጆቿ» በማለት መጀመሩና በሦስተኛው መልእክቱ ደግሞ «ሽማግሌው... በእውነት እኔ ለምደው ለጋደሱ ወዳጅ ሆይ ነፍሱ እንደሚከናወን በነገር ሁሉ እንዲከናወንልህና ጤና እንዲኖርህ እጸልያለሁ።» ማለቱ የሚያመለክተው የመንፈሳውያን አበውን የሕባትነት ፍቅር ነው። 2ዮሐ.1+2። 3ዮሐ.1-3።

አባቶቻችን ሐዋርያት ይህን የመሰለውን መንፈሳዊ ያን ልጆችን የመውደድ ፍቅር የተማሩት ከመምህራቸውና ከአምላካቸው ከመድኃኔዓለም ክርስቶስ ነው። እርሱ በዚህ ዓለም የወደዳቸውን እስከ መጨረሻው የወደደ ደግሞ አባት ነው። ዮሐ.13÷1። ከዚህ ፍቅሩም የተነሣ ራሱን በሰዎች ወደዳቸው አሳልፎ ሰጥቷል። ከትንሣኤው በኋላም ሃይማኖታቸውን ያጸና ዘንድ ለሚወዳቸው ራሱን ገልጧል። እርሱ ወደ ኢየሩሳሌም በገባ ጊዜ ሕፃናት ሁሉ እንዲንጫጨፍ የገለገላቸውን ሴት እንድትከተለው ያደረጋት ይህ የአባትነት ፍቅር ነው። ማቴ.27÷55። የኢየሩሳሌምን ደናግልም ዋይ ዋይ እንዲለፍ ሙሾ እንዲደረድሩ ያደረጋቸው ይኸው ፍቅር ነው። ሉቃ.23÷27። ይህን መሰሉ መንፈሳዊ ያን አባቶቻችን መንፈሳዊ ያን ልጆቻቸው ምእመናንን የሚያስተማሩና የሚያዋህዱ እውነተኛ ፍቅር ለክህነት አገልግሎት የማይናወጁ የመሠረት ድንጋይ ነው።

እንግዲህ «አባት» የሚለውን ቃል በናወሳ ማንኛውንም ዓይነት የአባትነት ፍቅር ማውሳታችን መሆኑ ይታወቅ ዘንድ ይገባል። በፍቅር ያልተረጋገጠው አባትነት ሕይወት አልባ የሆነ መጠሪያና ትርጉም የሌለው ማዕረግ ብቻ ሆኖ ይቀራል። ሰዎችም ከመንፈሳዊ ያን አባቶቻቸው ተስፋ የሚያደርጉት እውነተኛ ፍቅርንና አባታዊ ርኅራኄን ነው። ስለሆነም ከመስጠት ይልቅ የሚጠይቅ፣ ከመምከር ይልቅ የሚረግም፣ ከመጠገን ይልቅ የሚያቆስል አባት አቋሙን ሊመረምርና ርኅራኄን፣ ደግነትን፣ ጥንቃቄንና ራሱን አሳልፎ መስጠት የሆነውን ፍቅር ገንዘብ ለማድረግ መጣር ይኖርበታል።

ቅዱሳን አባቶችን ማክበር

በእግዚአብሔር ቤት አገልግሎት ጸንተውና ተጠምደው ሳሉ ዐረፍተ ዘመን ለገታቸውና በክብር ሳረፉት ቅዱሳን አባቶችም ክብር ይገባቸዋል። ቅዱሳን ስንልም ስለሃይማኖታቸው በመጋደል የተሰጠ አባቶች ሰማዕታትን በየቦረሃው በእት ወስነው ሲጸልዩ የወደቁ ቅዱሳንን በገላግት ተወስነው በንጽሕና በቅድስና ያለፉ አባቶች መነከላትንና ቀላውስትንም በሕግ ተወስነው ለቅድስና የበቁትንም ሁሉ ግለታችን ነው።

እነዚህን ቅዱሳን የምናከብራቸው በሰማቸው ጸላት ቀርጾን፣ ቤተክርስቲያን አንጸን፣ ገዳም ገድመን፣ በዓሉቻቸውን በማክበር፣ በመዝሙራችንና በጸሎታችን ሰማቸውን በግንዛቤ፣ ገድላቸውን በማንበብ፣ ሥዕሎቻቸውንም በቤተክርስቲያን በማናርና ታሪካቸውን ለምእመናን በማስተማር ነው። የልጆቻችንን የማክበርቻችንን ስም በእነርሱ በመለየም መታሰቢያቸውን በማድረግና በአማላጅነታቸው በመማፅን ወዘተ ለናከብራቸውም እንችላለን። በሕይወት ሥጋ በነበሩ ጊዜ ያስተማሩትን ትምህርታቸውን በመከተልና በማስፋፋት ያሳለፉትን የተጋደሉ ሕይወት አባቶች በማድረግና የሕይወት ነጻናቸውን ተከትሎ በመናር ለናከብራቸውም እንችላለን። በዚህ ብንጸና በረከታቸው ረድኢታቸውና አማላጅነታቸው ከእኛ ጋር ይሆናል።

በዕድሜ ታላቆችን ማክበር

ከቤተሰብ መካከል በዕድሜ ታላቅነታቸው ሊከበሩ የሚገባቸው ሊኖሩ ይችላሉ። ግንም ሰው ቢሆን በዕድሜ ከእርሱ የሚበልጡትን ማክበር አለበት። በመጽሐፈ ኢዮብ የተመዘገበው ታሪክ ለዚህ ምሳሌ ሊሆን ይችላል። ኢልፋዝ፣ በልዳዶስና ሰፋር የተባሉት ሦስት የኢዮብ ዓደኞች ከዳድቱ ኢዮብ ጋር ያደረጉት ክርክር ሃያ ስምንት ምዕራፎችን ያጠቃለላል ነው። አራተኛው የኢዮብ ወዳጅ ኢሊሁ ግን የሁሉም ታናሽ ስለነበረ አንዲት ቃል እንኳ ሳይናገር በጸጥታ ክርክራቸውን ያጸምጥ ነበር። ክርክራቸው ውጤት አልባ እንደሆነ ባዮ ጊዜ ግን እንዲህ አለ «እኔ በዕድሜ ታናሽ ነኝ፣ እናንተ ግን ሽማግሌዎች ናችሁ፤ ስለዚህም ስጋሁ፣ ዕውቀቴን እገልጥላችሁ ዘንድም ፈራሁ።» ኢዮ.32÷6-7። ኢሊሁ ታናናሾች በዕድሜ ታላቆቻቸው ባለብት ከመናገር ይልቅ ስለታላቆቻቸው ክብር ዝም ማለት እንደሚገባቸው ያስተምራል። ለታናሹ የሚገባው ተቀምጦ በጸጥታ ማድመጥ፣ ማስተዋልና መማር ነው። ከመነከላት ሕይወትም ፍጹሙ ማዕከላዊው ባለብት ወጣኒው ይናገር ዘንድ አይፈቀድለትም፤ ሕጋቸው

ትሕትናና አክብሮት ነው። በዚህ ረገድ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ለልጁ ለጢሞቴዎስ በላከው መልእክቱ «ሽማግሌ የሆነውን አትገሥፀው፤ እርሱን ግን እንደአባት፤ ጎበዞችን እንደወንድሞች፤ የሽመገሌትን ሴቶች እንደ እናቶችም፤ ቆን ጃጅቱን እንደ እጎቶች ባፍጹም ንጹሕና ለምናቸው።» በማለት መመሪያ መስጠት በዕድሜ ታላላቅ የሆኑ መከበር እንደሚገባቸው የሚያስተምር ነው። 1ጢሞ.5+1-2። ከዚህም ሌላ ለሮም ሰዎች በጻፈው መልእክቱ «በጌታ ሆኖ ለታወቀ ለሩርን፤ ለእኔና ለእርሱም እናት ሰላምታ አቅርቡልኝ» ሲል የሩርንን እናት እንደ እናት በማከበር መሆኑ ግልጽ ነው። 1ሮሜ.16+13። ሐዋርያው ቅዱስ ኢፐርስም ቅዱስ ግርቆስን ልጇ ማለቱ በዕድሜ ስለሚበልጠውና ታላቁ ስለሆነ ነው። «ልጇም ግርቆስ ሰላምታ ያቀርብላችኋል።» 1ኢፑ.5+13።

ጌታችን አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስም በሠርጉ ቤት ስለሆነው ነገር ሲናገር «ማንም ለሠርግ ቢጠራህ በከበራታ ስፍራ አትቀመጥ፤ ምናልባት ከአንተ ይልቅ የከበረ ተጠርቶ ይሆናልና» ማለቱ ታላላቆችን ማከበርን የሚያስተምርና በታላላቆች መካከል በተቀመጥን ጊዜ ሁሉ ልንዘነጋው የማይገባ መመሪያ ነው። ሉቃ.14+10። መጽሐፍም ደግሞ «በሽ በታሙ ፊት ተነሣ፤ ሽማግሌውንም አክብር» በማለት ያዝዛል። ዘሌ.19+32።

በዕድሜ ታላቁ ከሆነ ሰው ጋር የሚጓዝ ማንም ቢሆን ታላቅ የው የተሸከመውን ተቀብሎ ማገዝ ይገባዋል፤ ይህም የአክብሮት ሌላው ገጽታ ነው። ከታላላቆች ጋር የሚነጋገርም ሰው ሁሉ ጊዜ የሚበልጠውን ክብር ለታላቁ በመስጠትና እርሱንም በማስቀደም ትሕትና በተሞላበት ሁኔታ አክብሮቱን መማለጥ አለበት።

ከዚህም ሌላ ከዕድሜ መስፈርት ውጭ የበለጠ መንፈሳዊ ጸጋና ዕውቀት ላላቸው መንፈሳውያን አባቶች ክብሩን መስጠት ተገቢ ነው። ስለዕድሜአቸው ብቻ ሳይሆን ስለመንፈሳዊ ጸጋቸውም ልናከብራቸው ይገባል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥም ቢሆን በዕድሜ ታላላቆች ሆነው የሚያጠፉና እግዚአብሔርንም ሰውንም የሚያሳዝኑ ለምሳሌ 1ኃገ. 2+6-9። መዝ.118+100። መዝ.4+13። የመኖራቸውን

ያህል በዕድሜ ወጣቶች ሆነው መንፈሳዊ ጸጋቸው ከፍተኛ የሆነ አስተዋዮች ሊኖሩ ይችላሉና፤ ለምሳሌም ዮሴፍ፤ ዳንኤል፤ ቅዱስ አትናቴዎስ ወዘተ። እነዚህ ወጣቶች በነበሩ በት ዘመን ስለመንፈሳዊ ጸጋቸው ክብር የተገባቸው ነበሩ።

ባለ ማዕረጉን ማከበር

በማዕረግና በከፍተኛ የሥልጣን ኃላፊነት ላይ የተሾመውም ሰው ክብር ይገባዋል። ቅዱስ መጽሐፍም ስለዚህ በግልጽ የሚያስተምረን ነገር አለ። ደጉና ጻድቁ ኢዮብ ከ ማዕረጉና ከሀብቱ የተነሣ «ለድሀው አባት ነበርኩ» አለ። ኢዮ.29+16። ጻድቁ ቅዱስ ዮሴፍ በፈርዖን ቤት ላይ አዛዥ ሆኖ በተሾመ ጊዜ «እግዚአብሔር ለፈርዖን አባት እደረገኝ» ማለቱ ስለማዕረጉ ከፍተኛነት ሲሆን ከዚህም የተነሣ ክብር የተገባው መሆኑን ሲናገር ነው። ዘፍ.45+8። ሶርያዊው ንዕ ማን ከለምፁ ይድን ዘንድ በዮርዳኖስ ውኃ ለመጠመቅ ፈቃደኛ ባልሆነ ጊዜ ባርቹ «አባት ሆይ፤ ነቢዩ ታላቅ ነገርስ እንኳ ቢነግርህ ኖሮ ባደረግኸው ነበር» ያሉት ስለወለዳቸው ሳይሆን ከማዕረጉ የተነሣ ሰላላው ክብር ነው። 2ኃገ.5+13። እንዲሁ ጻዊትም የሚያሳድደውን ንጉሥ ሳላልን «ደግሞም፤ አባቴ ሆይ፤ የልብስህ ዘርፍ በእጄ እንዳለ ተመልክተህ ሰወቅ» ሲል አባት ሆይ ያለው በማዕረግም በዕድሜም የሚበልጥ ስለሆነ ነው። 1ሳሙ.24+11።

እንግዲህ ይህ አራተኛው ትእዛዝ በጣም ሰፊ ትርጉም ያለውና ብዙ ምሥጢራትን የሚያጠቃልል እንደመሆኑ ወላጅ አባትንና እናትን ማከበር ብቻ ማለት እንዳልሆነ ሁላችንም በአንክሮ ልናጤነው ይገባል። የአባቶችና የእናቶችን በዚህ ደረጃም ሊከበሩ የሚገባቸውን ሁሉ በረከት ለማግኘትና በእግዚአብሔርም ዘንድ ተወዳጅ ለመሆን ትሕትናን ገንዘብ አድርጎ ክብርን ለሚገባው ክብርን መስጠት ያስፈልጋል። ለዚህ ዕድል እንድንበቃ እግዚአብሔር ይርዳን።

ክፍል ስድስት

አምስተኛው ትእዛዝ

«አትግደል»

ዘጸ.20+13::

«አትግደል» የሚለው ትእዛዝ ወንጀለኞችንና ነፍሰ ገዳዮችን ብቻ የሚመለከትና ለክርስቲያኖች አስፈላጊ ያልሆነ የሚመለከቱ አንዳንድ ሰዎች ሊኖሩ ይችላሉ። ይሁን እንጂ በዚህ ርእሰ ሥር የዚህን ትእዛዝ አስፈላጊነትና ጠቀሜታ በማሳየት በሕይወታችን ላይ ያለውን ተጽእኖ፣ ምን ያህል እየተላለፍነው ወይም እያከበርነው መሆኑን ለመጻሰስ እንሞክራለን። ከሁሉ አስቀድሞ አንድ ጥያቄ እናነሳለን፤ እግዚአብሔር መግደል ፈጽሞ ከልክሎ ይሆን ወይም እንደኃጢአት ወይም እንደወንጀል የማይቆጠር የተፈቀደ መግደል ይኖር ይሆን?

የተፈቀደ መግደል

እግዚአብሔር አምላክ አትግደል የሚለውን ትእዛዝ ሕግ ለድርጎ የሰጠ ሲሆን በአንዳንድ ሥፍራዎች ደግሞ መግደል የፈቀደበት ሁኔታ መኖሩን እናስተውላለን። መፍቀድ ብቻ ሳይሆን መግደልን አስፈላጊ ያደረገባቸው አንዳንድ ሥፍራዎችም አሉ። በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እንደ ምናገኘው ኃጢአት የሠራ ሰው እንዲገደል ሕግ ተሠርቷል።

ትእዛዛትን የተላለፈውን በሞት መቅጣት

ለምሳሌ «አታመንዝር» የሚለውን ትእዛዝ የተላለፈ ሰው በሞት ይቀጣ ነበር። በመጽሐፍ «አመንዝራውና አመንዝራይቱ ፈጽሞ ይገደሉ።» ይላልና። ዘሌ.20+10-16። በዝሙት ያገኛችን ሴት በጌታ ፊት በከለሷት ጊዜ ጸሐፍት ፈሪሳውያን የጠቀሱት ይህን ሕግ ነበር። ዮሐ.8+5። ከዚህም ሌላ ማንም ይህን ትእዛዝ ተላልፎ ሰውን ቢገድል በተንኮልም በባልንጀራው ላይ ቢሸምቅበትና ቢገድለው ፈጽሞ ይገደል የሚል ትእዛዝ አለ። ዘጸ.21+12-14። በቀጥታ የገደለ ብቻ ሳይሆን በተዘዋዋሪ ለአንዱ ሰው መሞት ተጠያቂ የሚሆን መገደል እንደነበረበት በሕግ ተደንግጎ ነበር፤ «በሬው ግን አስቀድሞ ተዋጊ ቢሆን፥ ሰዎችም ለባለቤቱ ቢመሠክሩለት ባይጠበቀውም፥ ወንድንም ወይም ሴትን ቢገድል፥ በሬው ይወገር፤ ባለቤቱ ደግሞ ይገደል።» ተብሎ ነበርና። ዘጸ.21+29።

በብሉይ ኪዳን እንደተጻፈ የእግዚአብሔርን ስም በከንቱ የሚጠራ እንዲገደል ሕግ ይናገራል፤ ከትእዛዛት አንዱን ተላልፏልና። ዘሌ.24+16። የመጀመሪያውን ትእዛዝ በመተላለፍም ከእግዚአብሔር በቀር ሌላ የመለክ ለማየትም የሰዋ ሁሉ እንዲገደል እንዲጠፋም እግዚአብሔር አዝዞአል። የበአልን ካህናት ነቢዩ ኢልያስ ያሰገደላቸው በዚሁ ትእዛዝ መሠረት ነበር። ዘጸ.22+20። 1ነገ.18+40።

በሌላ ሥፍራ ደግሞ ለረመኔዎች፣ ምትሐተኞችና ጠንቋዮች የሐሰት ነቢያትና ሐሰተኛ ሕልም አላሟዎች እንዲገደሉ ሕግ መኖሩን መጽሐፍት ያረጋግጣሉ። ዘሌ.20+27። ዘፍ.22+18። ዘዳ.13+15። ዘዳ.13+5።

ከፍ ብለን ከጠቀስናቸው የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እንደተረጻጸው ለመፀኞችና ሕግ ተላላፊዎችን መገደል የተፈቀደ በመሆኑ እንደኃጢአት ተቆጥሮ ወይም «አትግደል»

የሚለውን ትእዛዝ እንደመሻር ተወስዶ የሚያስተግ አይደለም። በሐዲስ ኪዳንም መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ለቀደሙት አትግደል እንደተባለ ሰምታችኋል የገደለም ሁሉ ፍርድ ይገባል» በግለት ሲናገር የጠቀሰው ሕግ በዘጸአት «አትግደል» የተባለውንና በዘሌዋውያን ደግሞ «ሰውን እስኪሞት ድረስ የሚመታ ፈጽሞ ይገደል» የሚለውን ነው። ዘጸ.29+13። ዘሌ.24+17። ከዚህም በላይ መግደል ብቻ ሳይሆን በወንድሙ ላይ የሚቆጣ ወንድሙንም የሚሰድብ የሸንጎ፤ የገሃነምም ፍርድ የሚገባው መሆኑን በመግለጥ ይህን ሕግ እንደአጠበቀው እንመለከታለን። ማቴ.5+21-23።

የትእዛዙ ጠቃሚነት

በዚህ ምድር በምንኖርበት ዘመን በምንሠራው በማንኛውም ኃጢአት በምንም መንገድ ይሁን በምን አንድን ወይም ብዙ ሰዎችን እንጎዳለን። የገደልነው እንደሆነ ግን እናጠፋለን። በምድር ላይ የመኖር ዕድሉም ፈጽሞ ይወድማል። መግደል የሰውን ሕይወት በእጅጉ ይጎዳል። የሰው ሕይወት የራሱ ባለመሆኑና የሰውን መድረሻና ፍጻሜ ሊወሰነው የሚችለው ፈጣሪው እግዚአብሔር ብቻ በመሆኑ መግደል በእግዚአብሔር ሥልጣን ገብቶ በደል መፈጸምም ጭምር ነውና ያስጠይቃል። የሰውን ሕይወት ሊቆጣጠርና ከጠፋም በኋላ ሊተካው የሚችል ማንም የለም፤ እግዚአብሔርም እርሱ እስከወሰነው ዘመን ብቻ እንዲኖር ነው የፈጠረው። የሕይወትና የሞት ቁልፍ በእግዚአብሔር እጅ ብቻ የተያዘ ነው።

በመግደል የሚፈጸም ኃጢአትም ሊጠገን የማይችል በመሆኑ ከባድ ነው። ሰው በሌላ ሰው ላይ ስለሠራው በደል ሊከስ ይችላል፤ የሰደበውን ሰው ከብር ለመግለጥ ይቅርታ ሊጠይቀው ይችላል፤ የነጠቀውን ንብረትም ሊመልስለት ይችላል። መግደል ግን ከዚህ የተለየ ነው፤ ማንም የገደለውን ሰው ሕያው ሊያደርግ አይችልምና። ንስሐ

ያልገባውን ሰው መግደል ደግሞ የመግደልን ኃጢአት የበለጠ ያከብደዋል፤ ምክንያቱም ሟቹ በንስሐ ስለዘለፉ ማዊ ሕይወቱ የነበረውን ተስፋ ፈጽሞ የሚያጨልምበት ስለሆነ ነው። የሞተው ሰው ሞቱ በሥጋም በነፍሱም በመሆኑ ሰጣ ረንታውም ወደ ሊሌል መጣል ነውና የገዳዩ ኃጢአት እጅግ ከባድ ይሆናል። ይህን እንግዲህ መግደል ምን ያህል የከፋና የሚያስጠይቅ ከባድ በደል መሆኑን የሚያስረዳ ነው።

ነፍሱ ገዳይ ሰው የራሱም ገዳይ ነው፤ የሠራው ኃጢአት ራሱንም ቢሆን ወደ ሞትና ወደሊሌል የሚያደርሰው ነውና። ይህ ሁሉ የተነገረው፤ መግደልም እጅግ ከባድ ነው ያልነው ለንስሐ ያልበቀ በኃጢአት ፃላም ወይም በከፋ ሥራ የሚኖሩ እግዚአብሔርም በገባላቸው ቃል ኪዳን መሠረት የመዳን ተስፋ ያላቸውን ሰዎች በተመለከተ ነው። ንስሐ ገብቶ የሚጠራበትን ቀን የሚጠብቀውንና የዘለፉ ሕይወት ተስፋው የተረጋገጠለትን ሰው የገደለውን የሚል ጥያቄ መነሣቱ አይቀርም።

ማንም ይሁን ማን ሰውን መግደል ኃጢአት ነው። በተለይም በሕይወቱ ቅድስና፤ በእገልግሎቱ፤ በተሰጠው ማንኛውም ጸጋ ቢሆን ወገኖቹን ሊረዳ፤ የተቻለውንም ለንብረተሰቡ ሊያበረክት የሚችለውን ጠቃሚ ሰው መግደል የእግዚአብሔርን ሕንፃ ከማፍረስ በተጨማሪ በዚያ ሰው ለሚጠቀመው ሕዝብ ጉዳት ነው። የበደሉ መጠንና የኃጢአቱ ክብደትም በሟቹ ጠቃሚነትና አስፈላጊነት መጠን የሚመዘን ነው። መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም «ነቢያትን የምትገድል ወደእርሷ የተላኩትንም የምትወግር» በማለት ኢየሩሳሌምን የወቀሳት በእግዚአብሔርም በሕዝብም ዘንድ ከፍተኛ ጠቃሚ እገልግሎት ሊያበረክቱ የሚችሉት ቅዱሳን በከፋት ልጆች በመገደላቸው ነው። ማቴ.23+37።

በሌላም ቃል «ከጸድቁ ከአቤል ደም ጀምሮ በቤተ መቅደስና በመሠዊያው መካከል እስከገደላችሁት እስከ በራክዩ ልጅ እስከ ዘካርያስ ደም ድረስ በምድር ላይ የፈሰሰው የጸድቅ ደም ሁሉ ይደርስባችሁ ይሆናል» በማለት የተናገረው በግፍ ስለተገደሉት ደጋግ አበው ነው። ማቴ.23+35። በዚህ

ምንባብ ውስጥ «የጻድቅ ሁሉ ደም» የሚለው ሐረግ የደጋግ ሰዎችን ደም ማፍሰስና መግደል ከባድ ኃጢአት መሆኑንና የሚያስከትለውንም የተጠያቂነት አደጋ የሚያመለክት ነው።

ቃየን ወንድሙን አቤልን በገደለው ጊዜ እግዚአብሔር ቃየንን «የወንድምህ የደሙ ድምፅ ከምድር ወደእኔ ይጮኻል።» ማለቱ የቃየን በደል ከባድ መሆኑን የሚያሳይ ነው። ዘፍ.4+10። አቤል ስለመገደቡ የተናገረው ነገር አልነበረም፤ ቢሆንም ሰማያዊ ፍርድ ይህን ይሻል፤ እግዚአብሔር ደም የሚያፈሱትን ይበቀላልና። ስለዚህ እግዚአብሔር አምላክ የተበቀለው ስለአቤል ብቻ አይደለም፤ በጭካኔ ወንድሙን የገደለው ቃየን እግዚአብሔርን «እነሆ ዛሬ ከምድር ፊት አሳድሽኝ፤... የሚያገኘኝም ሁሉ ይገድለኛል።» ባለው ጊዜ እግዚአብሔርም መልስ «እንግዲህ ቃየንን የገደለ ሁሉ ሰባት እጥፍ ይበቀልበታል» በማለት ቃየንን ያገኘው ሁሉ እንዳይገድለው ምልክት አደረገበት። ዘፍ.4+14-15። ይህን ያደረገበት ምክንያት ሰው ሁሉ ነፍሰ ገዳዩን ለመበቀል እጁን እንዳያነሣ ነው፤ በቀል የእርሱ የልዑል እግዚአብሔር ነውና። ነፍሰ ገዳዩን በመግደል መልካም ያደረገ እንዳይመስለውም ነው። የተገደለው ሰው ደግሞ ደግሞ ሆነ ከፋ ነፍሰ ገዳዩን ከተጠያቂነት የማይድነው ከመሆኑም በላይ መግደል ደግሞ ከባድ ኃጢአት ነው።

እግዚአብሔር አምላክ ደም የሚያፈሱትን በራሱ መንገድ ሳይበቀላቸው አይቀርም። ሰዎች ደጋግ እንኳ ቢሆኑ ሰው የገደሉ ከሆነ እግዚአብሔር በሆነው ነገር ይበቀላቸዋል። ለዚህ ምሳሌ የሚሆነን ቅዱስ ዳዊት ነው። እርሱ ከመንፈሳዊ ቅናት በመነሣት ቤተ መቅደሱን ለማነፅ በወሰነ ጊዜ እግዚአብሔር የነገረውን እንመልከት። «ነገር ግን የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ቢል ወደ እኔ መጣ፡- እጅግ ደም አፍሰሰኝል፤ ታላቅም ሰልፍ አድርገሃል፤ በፊቴ በምድር ላይ ብዙ ደም አፍሰሰሃልና ለሰሜ ቤት አትሠራም።» አለኝ ቢል ተናግሮአል። 1ዜፍ.22+8። እግዚአብሔር ዳዊትን ደግ መሆኑን ቢያውቅ እንኳ በእጁ ስለፈሰሰው እጅግ

ብዙ ደም ይህን ክብር ሊሰጠው አልፈቀድም፤ በዚህም ተበቀለው፤ ቀጣው። ቸሩ እግዚአብሔር በሚወደው ዳዊት እንዲህ አደረገ። እርሱ እግዚአብሔር ስለዳዊት «ዳዊትን ፈተንኩት፤ ልቡንም እንደልቤ ሆኖ አገኘሁት» በማለት ተናገሯል። ልጁ ሰሎሞንም ቢጻል «በላባሪያህ ስለዳዊት ብለህ ፊትህን ከእኔ አትመልስ» ብሏል፤ ፈጣሪው እግዚአብሔርም «በላባሪያዬ ስለዳዊት» እያለ ብዙ መልካም ነገሮችን ለሰው ልጆች አድርጓል። ዳዊት እንደዚህ ደግና ጻድቅ ቢሆን ባፈሰሰው ደም የተነሣ የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ እንዳይሠራ ተከለከለ። ቤተ መቅደሱንም ከእርሱ አብራክ የተገኘውና በዘመኑ ሰላምና ጸጥታ የሆነለት ንጉሡ ሰሎሞን ሠርቶታል።

እግዚአብሔር «በቀል የእኔ ነው እኔ ብድራቱን እመልሳለሁ» በማለት የተናገረውን ቃሉን የሚያጥፍ አይደለም። ስለቃሉ ክብር ብለው በመታገሥ መከራን ተቀብለው በሰማዕትነት ስለሞቱት እንኳን ሳይቀር እግዚአብሔር በፍርድ ወንበር ተቀምጦ የሚበቀልላቸውና እውነተኛውን ፍርድ የሚሰጥ መሆኑን በቃል ኪዳን ገልጦአል። ራእ.6+10። ስለዚህ እጅን ከደም አካልንም ከመግደል መከልከል ተዝጊ ነው።

የአገዳደል ዓይነቶች

«አትግደል» የሚለው ትእዛዝ ሰፊ ትርጉም ያለው ነው። እግዚአብሔር አምላክ አትግደል በማለት ቢያዝዝ ግንም ሰው ራሱንም ሆነ ሌላውን ሰው መግደል የማይችል መሆኑን የሚያመለክት ነው። ይህም በግንኛውም ምክንያት የትኛውንም ዓይነት ግድያ የሚከለክል ትእዛዝ ነው። ኃጢአት በማሰብ በመናገርና በማድረግ እንደሚፈጸምና ሁሉም ኃጢአት እንደሆነ ሁሉ ግድያም የሚጀመረው በማሰብ በመፈለግና በመመኘት ነው። ሰማያዊው ሕግ ከምድራዊው መንፈሳዊው ሕግ ከሥጋዊው/የወንጀል/ ሕግ የሰፋ በመሆኑ ለግድያ የሚሰጠውም ትርጉም ጥልቅና ሰፊ ነው። በዚህ ዓለም በወንጀል ሕግ የግድያ መከራና ግድያው የተፈጸመ እንደሆነ ብቻ የሚያስቀጣ ቢሆን ሌላውን ሰው ለመግደል

የሚያስበውና የሚመኘው ግን ምኞቱና ሃሳቡ በተግባር እስካልተገለጠ ድረስ የሚያስቀጣ አይደለም። እግዚአብሔር ግን ስለክፉ ምኞቱና ሃሳቡ በዚህ ሰው ይፈርድበታል እርሱ ልብንና ኩላሊትን የሚመረምር አምላክ ነው።

በአንዱም ሆነ በሌላው ሁኔታ የተለያዩ የአገዳደል ዓይነቶች አሉ። አካሉን መግደል፣ መንፈስን መግደል፣ ሥጋን መግደል፣ ነፍስን መግደል፣ በቀጥታ መግደል፣ በተዘዋዋሪ መግደል፣ በግል መግደል፣ ተባባሪ ሆኖ መግደል ወዘተ ሁሉም መግደል ነውና ሕግን በመተላለፍ የሚያስቀጣ ነው።

ጦርነት መግደልን በሚከለክለው በአምስተኛው ትእዛዝ ይጠቃለላል? የሚሉ ጠያቂዎች መኖራቸው አይቀርም። ለዚህ ጥያቄ የምንሰጠው መልስ በሁለት መልክ የሚታይ ነው። በመጀመሪያ ደረጃ እግዚአብሔር አንድ ሰው እንዳይገደል ከከለከለ የብዙዎችን መገደልም የማይፈትድ መሆኑ ግልጽ ነው። ከዚህ አንፃር የብዙዎች ነፍሳት እንዲጠፋ የጥፋት መሣሪያዎችን በማምረት እነዚህን መሣሪያዎች ለመመከሪያ ወይም አምባገነንነታቸውን ለማሳየት ጦርነት በመክፈት በሌሎች ላይ ዘምቶ የብዙዎቹን ሕይወት መቅጠፍ የአምስተኛው ትእዛዝ ተቃራኒ ነው። የዚህ ዓይነቱ ጦርነት የፈጠረውን የሕዝቡን ሰላማዊ ሕይወት በሚፈልገው በእግዚአብሔር ዘንድ የተጠላ ነው። በእግዚአብሔር ሕግ ብቻ ሳይሆን በዓለም አቀፍ መንግሥታትም ይህንን የሚከለክል ስምምነት መፈረሙ በግፍ በሚነሡ ጦርነቶች የሚጠፋው የሰው ሕይወት እንዲተርፍ ሰላማዊ ኑሮ አስፈላጊ ስለሆነ ነው።

በሁለተኛ ደረጃ እግዚአብሔር ሰው ራሱን ከሚደርስ በት ማንኛውም አጥፊ አደጋ እንዲከላከል ፈቃዱ መሆኑ የታወቀ ነው። ይህን በመሰለ ሁኔታ እሥራኤልን እንዴት ከፍልስተኢማውያን ጥቃት ራሳቸውን መከላከል እንደሚገባቸው ያስተምር እንደነበር ቅዱስ መጽሐፍ መዝግቦታል። ከዚህ አንፃር ራስን ከእብሪተኞች ጦርነት መከላከል ሕዝቡን ከጥፋት መከላከል በመሆኑ ይህ የአምስተኛው ትእዛዝ ተቃራኒ አይደለም። ገዳዮችን መከላከል ተገቢ ነውና እግዚአብሔርም ይህን የመሰለውን እርምጃ የወሰዱ ብዙ ሰዎችን እንዳልተቃወማቸው መጽሐፍ ምስክር ነው።

ዘመናችን የቴክኖሎጂ ውጤቶች በተራቀቀ ሁኔታ በአገልግሎት ላይ የዋሉበት መሆኑ በሁላችን ዘንድ የታወቀ ነው። ይሁን እንጂ ይህን የጥበብ ውጤት ለጥፋት መጠቀም በተለይም የእግዚአብሔርን ሕንፃ ለማፍረስ መጠቀም ከፍተኛ ኃጢአት ነው። ለምሳሌ በአንዳንድ የሕክምና ተቋማት ወሊድን ለመቆጣጠር በሚል ሰበብ የወንድሙን የዘር ምንጭ ከሰውነቱ በማስወገድ የሚደረግ ቀዶ ጥገና ተተኪ የሰው ዘር እንዳይፈጠር የተደረገ የረቀቀ የግድያ ወንጀል በመሆኑ አትግደል ለሚለው ትእዛዝ ተቃራኒ ነው።

በሌላም በኩል ያልተወለደውን ወደፊትም በሕይወት የመኖር እድል ያለውን ፅንሰ የማኖሩም ሆነ የመግደሉ ሥልጣን የእግዚአብሔር ሆኖ ሳለ በውርጃ እንዲወጣ ማድረግና ማስወገድ ራሱ የአምስተኛው ትእዛዝ ተቃራኒና የግድያ ወንጀልም ነው። በሕግ እግዚአብሔር አትግደል ከመባሉም ሌላ በወንጀለኛ መቅጫ ሕግም የዚህን ተግባር ፈጻሚዎች ወንጀለኞች የሚያደርጋቸው ድንጋጌ አለ። «በእግዚአብሔር ፈቃድ ከተፀነሰ በኋላ ሕልውናው በሰው ባልተፈለገ ፅንሰ ላይ በሚደረግ የማስወረድ ወንጀል የተሳተፉት ሁሉ በምድራዊ ሕግም በወንጀል በእግዚአብሔር ሕግም በኃጢአት ተጠያቂዎች ናቸው። ውርጃን በማንኛውም መንገድ የሚያገዙ ሰዎች የግድያ ወንጀል ተባባሪ መሆናቸውን ማወቅና ከዚህ ኃጢአት መከላከል ይኖርባቸዋል።

ሰው እስከ አሁን ከገለጥናቸው ተግባራዊ የግድያ ዓይነቶች ሌላ በሃሳቡም ሌላውን ሊገድል ይችላል። አንድን ሰው ለመግደል ወይም በሌሎች ተገድሎ ለማየት ይፈልግና ይህንኑ ያውጠነጥን ይሆናል። በሰውየው መሞት የሚያገኘውን ዕርካታ /ደስታ/ እያሰበ ይደሰት ይሆናል። በዚህ ሁሉ ድርጊቱ በፍላጎትና ጎጠና በሃሳቡ ያንን ሰው ገድሎታልና ተጠያቂ ነው። የአንድን ሰው መሞት ማሰብና መመኘት ከፍቅር የተነሣ ለባልንጀራ በላ ነገር ከማሰብ ጋር የሚቃረን ነውና በልቡና ውስጥ ተደብቆ የሚሠራ ኃጢአት ነው። ይህን መሰሉ ጥላቻም የግድያ ዓይነት ነው። ሐዋርያው

ትዱስ ዮሐንስ «ወንድሙን የሚጠላ ሁሉ ነፍስ ገዳይ ነው» በማለት ማስተማሩ ለዚሁ ነው። 1ዮሐ.3፡15። ከዚህ በመነሣት አትግደል የሚለው ትእዛዝ በተግባር የገደሉትን እንጂ እኛን አይመለከተንም የሚሉ ሰዎች ይኖሩ አይችሉም።

ከዚህ ሌላ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተራራ ሰብከቱ «ለቀደሙት፡- አትግደል እንደተባለ ሰዎቻችንን የገደለም ሁሉ ፍርድ ይገባዋል። እኔ ግን እላችኋለሁ፡ በወንድሙ ላይ የሚቆጣ ሁሉ ፍርድ ይገባዋል» በማለት መቆጣትን ከግድያ ጋር አስተካክሎ ተናግሮአል። ማቴ.5፡21-22። በመሆኑም ሰው የሚወደውን ወንድሙን ሊገድለው ቀርቶ ከፋም ሊያስባበት አይገባውም የፍቅር ሕግ ይከለክላልና።

በሌላ በኩልም ተዘዋዋሪ የግድያ ዓይነቶች አሉ። እነዚህ በቀጥታ ለጊዜው ለሞት የሚያዘዙ ሳይሆኑ ቀስ በቀስ ግን ወደሞት የሚያደርሱ ናቸው። ለጊዜው መግደል በጥይት ወይም በዱላ መትቶ ወይም በጨቢ ወግቶ ወይም በድንጋይ ወግሮ ብቻ አይደሉም። ሰውን የሚያሳዝን ንግግር፣ አስጸያፊ ጠባይ፣ ሰውን መናቅና መስደብም ሁሉ የሰውን ግሊና የሚያቆስሉና ዕረፍትና ሰላም የሚነሡ ነገሮች ናቸው። እነዚህ ሁሉ ቀስ በቀስ የሚጎዱ እንጂ በአንድ ጊዜ ለሞት የሚያበቁ አይደሉም። ከጊዜ በኋላም ሲገድሉ የሞቱን ምክንያት ሰዎች አያውቁትም እግዚአብሔር ግን ያውቀዋል። ከዚህ ሰው ግድያ ውስጥ በማበላጨትም ሆነ በመሳደብ ወዘተ የተሳተፉ ሁሉ ከእግዚአብሔር ዘንድ የሥራቸውን ያገኛሉ በተዘዋዋሪ የግድያው ተሳታፊዎች ናቸውና።

በመጽሐፍም «እነሆ፡ እርሻችሁን ያጨዱት የሠራተኞች ደመወዝ በእናንተ ተቀምጦ ይጫወታል፤ የአጫጆችም፡ ድምፅ ወደጌታ ፀባዖት ጆሮ ገብቶአል።» እንዳለው ለቀጠረው ሠራተኛ ከአገልግሎቱ ጋር የሚመጣጠን ዋጋ የማይከፍለው አሠሪ በተዘዋዋሪ ሠራተኛውን ወደሞት እየነዳው መሆኑን ማወቅ አለበት። ያዕ.5፡4። ሊያገኝ የሚገባውን የደመወዝ ሞግሪና ዕድገት መከላከል ሠራተኛውን በተዘዋዋሪ መግደል ነው። መጽሐፍ «የሞያተኛው ዋጋ እስከ ነገድረስ በአንተ ዘንድ አይደርብህ።» «ድሀና ችግረኛ የሆነውን

ምንደኛ፡ ከወንድሞችህ ወይም በምድርህ በአገርህ ደጅ ውስጥ ከሚቀመጡት መጸተኞች ቢሆን፡ አታስጨንቀው። ድሀ ነውና፡ ነፍሱም ጠንክራ ትፈልገዋለችና ወደ እግዚአብሔር እንዳይጮኽብህ፤ ኃጢአትም እንዳይሆንብህ ደመወዙን ፀሐይ ሳይገባ በቀኑ ስጠው።» በማለት ይመክራል። ዘሌ.19፡13። ዘዳ.24፡14። ያለበቂ ምክንያት ሠራተኛን ከሥራ ማባረርም በእርሱና በቤተሰቡ ሁሉ ላይ በተዘዋዋሪ የግድያ ወንጀል መፈጸም ነው።

በበሽታ ወይም በሌላ ችግር ምክንያት ሞት ጥላውን አጥልቶበት ዕርዳታ ለሚሻ ሰው ተገቢውን ዕርዳታ አለማድረግ በተዘዋዋሪ መንገድ መግደል ነው። መጽሐፍም ይህን በተመለከተ «የድሀውን ጨኸት እንዳይለግ ጆሮውን የሚደፍን ሰው፡ እርሱ ራሱ ይጫወታል፤ አይለግለትም።» በማለት ያስገነዝባል። ምሳ.21፡13። መልካም ማድረግ ሲቻል አለማድረግ የሚያስጠይቅ መሆኑን ሲገልጽ «በጎ ለማድረግ ዐውቆ ለማይሠራው ኃጢአት ነው» ይላል። ያዕ.4፡17። በዓለማችንም የሰዎችን ዕርዳታ ሲሹ በሞት አፋፍ ሆነው የሚያጣጥሩ እጅግ ብዙ ነፍሳት እንዳሉ ይታወቃል። እነዚህን ድሆች በተቻለ መጠን አለመርዳት በተዘዋዋሪ መግደል መሆኑን ማወቅ ተገቢ ነው። በግቢው ደጃፍ ወድቆ ፍርፋሪ ለለመነው አለዓዛር ያልራራለት ነፃ የሚገባውን ትጣት ከመቀበል አላመለጠም። ሉቃ.16፡19። በመንገድ የወደቀውን በሽተኛ መርዳት ሲገባቸው ጥለውት የሄዱት ካህኑና ሌዋዊው ሰው የየራሳቸውን ምክንያት ያቀርቡ ይሆናል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ምክንያታቸውን አይቀበላቸውም። እርሱ «ምሕረትን እወዳለሁ መሥዋዕትንም አይደለም» በማለት ምሕረት በሌለበትና ከፋት በሞላበት ልብ የምታቀርቡልኝ መሥዋዕት አያስደስተኝም ብሏልና። ማቴ.9፡13። እግዚአብሔር ግን ደጉን ሣምራዊ ልኮ ታድጎታል። ካህኑና ሌዋዊው ግን በተዘዋዋሪ ለሞት ጥለውት በመሄዳቸው አምስተኛውን ትእዛዝ በመጣስ ከመጠየቅ አይድኑም። ይኸውም የሥጋን ግድያ በተመለከተ ነው።

ነፍስን መግደል

ነፍስን መግደል በተለያዩ መንገዶች ይፈጸማል። ነፍስ ከእግዚአብሔር እንድትለይ ማድረግ መግደል ነው። ይኸውም ነፍስ ከእምልኮት እግዚአብሔር ተለይታ በገቢረ ኃጢአት ጸንታ እንድትኖር ማድረግ ነው። ስለዚህም ለኃጢአት የተገዛች ነፍስ ምጧት ናት። እግዚአብሔር በሰሎሞን አድሮ ኃጢአት «ወግታ የጣለቻቸው ብዙ ናቸው፤ እርስዎም የገደለቻቸው እጅግ ብዙ ናቸው» በማለት የተናገረው የዚህ ማረጋገጫ ነው። ምሳ.7+26።

ጌታችን ከአይሁድ ጋር ሲነጋገር «እናንተ ከአባታችሁ ከዲያብሎስ ናችሁ፤ የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉ ትወዳላችሁ» በማለት ሰይጣናዊ ስለሆነውና ከእግዚአብሔር በመለየትም ገዳይ ስለሆነው ክፋታቸው ተናግሮ አቸዋል። ሰይጣንም ሰውን በተለመደው መንገድ በሥጋ እንደገደለ አልሰማንም፤ ነገር ግን «እርሱ ከመጀመሪያው ጀምሮ ነፍስ ገዳይ ነበረ» የሚለው ዐረፍተ ነገር ሰይጣን የሰውን ነፍስ እንደሚገድልና ለዘላለም በገሃነም እንዲጣል የሚያደርግ መሆኑን ያመለክታል። ዮሐ.8+44።

«ፊደል ይገድላል» የሚለው የቅዱስ ጳውሎስ ትምህርት የእግዚአብሔርን ቃል፤ ትእዛዛቱንም በጥሬው እየቆነጸጸሉ በተሳሳተ ትርጉም ሰዎችን በማይገባ መንገድ መምራትና መንፈሳዊ ሕይወትን ወይም ነፍስን ከእግዚአብሔርና ስለእርሱ ከሚነገረው የቀና ትምህርት በመለየት መግደል መሆኑን የሚያመለክት ነው። 2ቆሮ.3+6። ሰው እውነተኛና ትክክለኛውንም እምነት ከመረዳት የራቀና ከሃይማኖት የወጣ እንደሆነ መንፈሳዊ ሞት /ሞተ ነፍስ/ ደርሶበታል ማለት ነው። በዚህ መልክ ነፍሳትን እያጠመዱ ከእግዚአብሔር ሕግ በመለየት የኃጢአት ባሪያ ለማድረግ ቀንና ሌሊት የሚደክሙ ዓለማዊያን በየሶለቱ ስንት ነፍሳትን እየገደሉ ይውሉ ይሆን? የዚህ ወንጀልና ኃጢአት ተሳታፊና ተባባሪ ከመሆን ይሰውረን።

ከዚህም ሌላ የተሳሳተ ትምህርት የይማኖት በማስተማር የሰው መንፈሳዊ ሕይወት በኑፋቄ የሚመርዙና በተዛባ መንገድ የሚመሩ ሰዎችም ነፍስ ገዳዮች ናቸው። በቀጥተኛ ሃይማኖት ጸንቶ ምግባር ትፋፋት ሠርቶ የዘላለምን ሕይወት እንዳይወርስ እንትፋት ሆነዋልና። ይህም በሥጋ ከመግደል የከፋ ነው። በሥጋው የሞተ በነፍሱ የመዳን ዕድል ሊኖረው ይችላል፤ በነፍሱ የሞተ ግን የሚጠብቀው የዘላለም መከራ ነው። በዚህ አንፃር በብዙ ሺዎች የሚቆጠሩትን ምእመናን ከእውነተኛው የሃይማኖት መንገድ በማስወጣት ለመናፍቅነት የዳረጉአቸው እነአርዮስ፤ መቅደንዬስ፤ ንስጥሮስ፤ ሉተር፤ የይሆዋ ምስክሮች መሥራች ቻርለስ ራስል ወዘተ እና የእነዚህ ሁሉ ኑፋቄ የወለዳቸው መናፍቃንና ሌሎችም ሁሉ በነፍስ ገዳይነት ከሚጠየቁት መካከል ዋና ዋናዎቹ ናቸው፤ የገድያውን መንገድ የከፈቱት እነርሱ ናቸው።

ስለዚህ ነገረ ሃይማኖትን የሚያስተምር ሁሉ ቀደምት አበው ካስተማሩት የተለየ እንዳይናገር መጠንቀቅ ይገባዋል። መጽሐፍም «አባቶችህ የሠሩትን የቀድሞውን የድንበር ምልክት አታፍልሱ።» ብሏልና። ምሳ.22+28። ሃይማኖት በሰው ፍልስፍና ያልተመሠረተ በሰው በጎ ፈቃድም የማይጸና ሰማያዊ ነውና በምድራዊ ዕውቀት እንደተፈለገ የሚነጻ አይደለም። እንደተገኘ የሚዘነጠልም አይደለምና እነዚያ «እንደፈለገን እንተረጉማለን» የሚሉ ሁሉ ለብዙዎች ስሕተት ምክንያት በመሆናቸው በነፍሳት መንፈሳዊ ሞት ከመጠየቅ እያመ ልጡም።

የንስሐ ልጆቻቸው የሆኑ ምእመናንን ነትተው እንዲጠብቁ በተሰጣቸው የክህነት ሥልጣን ባለመጠቀምና መንፈሳዊ ትምህርትን ባለማስተማር ልጆቻቸውን ለጠላት ዲያብሎስና ለመናፍቃን አሳልፈው የሚሰጡ ክህናትም ከነፍስ ገዳይ የሚመደቡ ናቸው። እነዚህን ክህናት እግዚአብሔር «ለአሥራ አል ቤት ጠባቂ አድርጌሃለሁ፤ ስለዚህ የአፈን ቃል ሰማ ከእኔም ዘንድ አስጠንቅቃቸው። እኔ ኃጢአተኛውን፡- በእርግጥ ትሞታለህ ባልኩት ጓዜ፡- አንተም ባታስጠነቅቀው ነፍሱም እንድትድን ከክፉ መንገዱ ይመለስ ዘንድ ለኃጢ

አተኛው አስጠንቅቀህ ባትነግረው ያ ሥጢአተኛ በሥጢአት ይሞታል፤ ደሙን ግን ከእጅህ እፈልጋለሁ።» በማለት ስለኃላፊነታቸው አስገንዝቦአቸዋል። ሕዝ.3+16-18።

በመቀጠልም ሥጢአት ምን ያህል የከፋ መሆኑን ሲገልጥ «ነገር ግን አንተ ሥጢአተኛውን ብታስጠነቅቅ እርሱም ከሥጢአትና ከከፋ መንገዱ ባይመለስ በሥጢአቱ ይሞታል። አንተ ግን ነፍስህን አድነሃል።» በማለት የካህኑን የመጠበቅ ኃላፊነት ዘርዘረዋል። ሕዝ.3+19። በመሆኑም ካህኑ ሕዝቡን ችላ በማለቱና እያንዳንዳቸውን ባለማስተማሩ ፤ ባለመጠበቁና ባለመከታተሉ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ምውታን ስለሚሆኑ በእግዚአብሔር ዘንድ ስለእነዚህ ነፍሳት ከመጠየቅ አያምልጥም።

ካህኑ የምእመናንን ነፍሳት ከፍርድ ለማዳንና ለጽድቅ እንዲበቁም ለማድረግ በቀንም በሌሊትም ስለ እነርሱ ሕይወት በመጽምና በመጸለይ ኃላፊነቱን በሚገባ መወጣት ይጠበቅበታል። በራሱ ብቻ የገል ሕይወቱ መልካም መሆኑ በቂ አይደለም። ስለዚህም በአደራ ይጠብቃቸው ዘንድ ለተሰጡት የምእመናን ነፍሳት ግድ የሌለው ካህን ለውድቀታቸውና ለዘላለማዊ ሞታቸው ምክንያት በመሆኑ በእግዚአብሔር ዘንድ በዕዳ መጠየቅ አይቋርም። በተለይ የምእመናንን ሕይወት ከእውነተኛው ሃይማኖት ለመለየት የሚጥሩ መናፍቃን ባሉበት የካህኑ ኃላፊነት የከበደ ከመሆኑም በላይ በምእመናን ሞት ነፍስ የተነሣ ተጠያቂነቱም ከፍተኛ ነው።

የካህኑት አገልግሎቱን በሚገባ ባለመወጣቱ የተነሣ ቢያስተምራቸው ኖሮ በሃይማኖት ጸንተው በምግባር ተጠብቀው በፍርድ ቀንም ዘላለማዊ ሕይወትን ማግኘት ሲችሉ በነፍሳቸው ለዘላለም ሞት እንዲጸረጉ ምክንያት የሆነው ካህን ነፍስ ገዳይ ነውና እግዚአብሔርም ይፈርድበታል። ስለሆነም ለካህኑት አገልግሎት የሚመረጠው ሰው በብርቱ ጥንቃቄ የተፈተነና ብቃቱም የተረጋገጠለት መሆን ይኖርበታል። በሚመራቸው ምእመናን ጉባኤ በመገኘት የግዴታቸውና የማያስተምራቸው ቁስ የነፍሳቸው /የመንፈሳዊ ሕይወታቸው/ ገዳይ ነውና ነፍስ ገዳዮች እንዳይሾሙ

ቤተክርስቲያን ብርቱ ጥንቃቄ ማድረግ አለበት። እግዚአብሔርም «ሕዝቤ ሁሉም ከማጣት የተነሣ ጠፍቷል» በማለት የተናገረው ቃል፤ የማያስተምር ሕዝቡንም ወደ እውነት መጸንም ወደሚገኝበት የተቀደሰ ሕይወት የማያደርስ ካህን ስለጠፋት ነፍሳት ተጠያቂ መሆኑን የሚያመለክት ነው። ሆሴ.4+6። ልጆቹን ከማስተማርና ከማስጠንቀቅ ችላ በማለቱ ካህኑ ኢሊም በእግዚአብሔር መቀጣቱ የዚሁ ምሳሌ ነው። 1ኛሙ.2+29-34።

ከካህኑ በተጨማሪም ማንም ሰው ለወለዳቸው ልጆቹ መንፈሳዊውን ሕይወትና ፈሪሃ እግዚአብሔርን በያስተምራቸውና ሥርዓት አልባ እንዲሆኑ ቢተዋቸው ስለእነርሱ መንፈሳዊ ጉስቁልና፤ ስለነፍሳቸውም ሞት ከተጠያቂነት ሊድን እንደማይችል ማወቅ አለበት። ልጆችን ለለማገደም «እኔም ዛሬ አንተን የማዝዘውን ይህን ቃል በልብህ ያዝ። ለልጆችህም አስተምረው። በቤትህም ስትቀመጡ በመንገድም ስትሄድ። ስትተኛም። ስትነሣም ተጫወተው /ተነጋገረው/» በማለት መነገሩ የወላጆችን ኃላፊነት የሚያሳይ ነው። ዘጸ.6+6-7።

ማንም የቤተሰብ ኃላፊ እግዚአብሔርን በመፍራትና በጥንቃቄ ልጆቹን ማሳደግ አለበት። እርሱ የቤተሰቡ ራሱ ነውና ስለሚስቁም፤ በቤቱ ስለሚኖሩ ሁሉ ኃላፊነት አለበት። የሁሉንም መንፈሳዊ ሕይወት በሚገባ ካልመራና ማገበራዊ ኑሮውን ብቻ የሚመለከት ከሆነ እንደ ኢያሱ «እኔና ቤቴ እግዚአብሔርን እናመልካለን» ለማለት አይችልም። ኢያ.24+15። ስለእነዚህ በግድየለሽነት ስለሚያስተዳድራቸው የቤተሰቡ ነፍሳትም እግዚአብሔር ይጠይቀዋል። በነፍስ ገድሏቸዋልና። እንዲህ ዓይነቱ ሰው ጋብቻና ትዳር መንፈሳዊና ሰማያዊ መሆኑን ዘንግቶ ቤቱን «አነስተኛ ቢላል» አድርጓታል። ከልጆቹ አንድ እንኳን የእግዚአብሔርን መንገድ መከተል ቢፈልግ ብዙ መከራ መቀበል አለበት። ይህን የመሰለው ላባት በፍርድ ቀን ከመጠየቅ አይድንም። ከሁሉ ነገር በፊት ጋብቻ መንፈሳዊና ለእግዚአብሔርና ለቤተክርስቲያን የሚያገለግሉ ፍሬዎች የሚገኙበት መሆኑን መረዳት ተገቢ ነው። ይህን

በመገንዘብ ልጆቻቸውን በቀና ሃይማኖት እጽንተው በሥነ ምግባር አሳድገው በመንፈሳዊ የሕይወት ጎዳና የሚመሩትን አባቶች ሁሉ በአድናቆትና በታላቅ ክብር እንመለከታቸዋለን። እነርሱ ረቂቁንና ከእነርሱ የሚጠበቀውን መንፈሳዊ ግዴታ የተረዱና የጋብቻቸውን ዋና ዓላማም ጠንቅቀው ያውቁ ናቸው።

ለልጆቻቸው የመጥፎ ሥራ፣ የክፉ ምግባርም ምሳሌ የሚሆኑ፤ በቤት ውስጥም ዘወትር የሚጨቃጨቁና ክፉ ቃላትን በመመለስ የሚነጋገሩ፤ በቤታቸውም ሰላም የሌላቸው ወላጆች የልጆቻቸውን የኑሮ አቅጣጫ በማበላሸት ለውድ ቀታቸው ከፍተኛ የሆነ ተጽእኖ ያደርጋሉ። እነዚህ ወላጆችም ልጆቻችንን አልገደልንም ለማለት አይችሉም። እነርሱም የልጆቻቸውን የመንፈሳዊ ሕይወት ተስፋ ገድለውታል፤ አጫለመውታል፤ ለልጆቻቸው ያሳዩአቸውና በአእምሮአቸው ውስጥ የቀረፁት እግዚአብሔር የማይወደውንና የትእዛዛቱም ተቃራኒ የሆነውን ዓለማዊና ሥጋዊ ምግባር ነውና።

ስለዚህ ወላጆች በእነጋገራቸው፣ በአለባበሳቸው፣ በኑሮአቸው በእመጋገባቸው፣ በሥርዓትና በምግባራቸው ሁሉ የልጆቻቸውን መንፈሳዊ ሕይወት በማበላሸት የገሃነም ባሮች በማድረግ ለዘለዓለም እንዳይገድሏቸው መጠንቀቅ ይኖር ባቸዋል። መግደል የአንድን አካላዊ ሕይወት ሕልውና ማጥፋት ብቻ ወይም ምድራዊ ሕይወቱን ማሳለፍ ብቻ እንዳይመስለን፤ የአንድን ሰው ሃሳብ ማጥፋት መንፈሳዊ ሕይወቱ ለዘለዓለም ወደማይወጣበት የሞት ኑሮ መጨመርም ነፍስ ገዳይነት መሆኑን ማወቅ ይገባል።

አንድ ሰው ኃጢአትን እንዲሠራ ምቹ ሁኔታ መፍጠርና ማሰናከልም የነፍስ ግድያ ነው። ሰው በእኛ ምክንያት በኃጢአት የወደቀ እንደሆነ በኃጢአቱ የተነሣ ምጫት ነውና ይህን ሰው የገደለው እኛ መሆናችንን ማወቅ ያስፈልጋል፤ ለውድቀቱ ምክንያት ነንና። ስለዚህም እግዚአብሔር ይጠይቀናል። በመጽሐፍም «በእኔም ከሚያምኑ ከእነዚህ ከታና ናሾቹ አንዱን የሚያሰናክል ሁሉ የወፍሮ ድንጋይ በአን ገቱ ታሥር ወደ ጥልቅ ባሕር መስጠም ይኸለው ነበር፤ ወጥ ለዓለም ስለማሰናከያ፣ ማሰናከያ ሳይመጣ አይቀርምና።- ነገር

ግን በእርሱ ጠንቅ ማሰናከያ ለሚመጣበት ለዚያ ሰው ወጥለት።» በማለት ጌታችን የተናገረው የሚያመለክተው ይህንኑ ነው። ግቴ.18+6-7።

በመሆኑም ሰዎችን ከመንፈሳዊ ጉዞአቸው እንዳናሰናክልና በፍርድ ቀን በእግዚአብሔር ፊት እንዳንጠየቅ መጠንቀቅ ያስፈልጋል። ክርስቶስ ስለፍርድ ቀን ባስተግረበት አንቀጽ ኃጢአት ከሠሩ ይልቅ ለኃጢአት ምክንያት የሆኑትን አስቀድሞ አውስቷቸዋል፤ «የሰው ልጅ መላእክቱን ይልካል፤ ከመንግሥቱም እንቅፋትን ሁሉ አመጥንም የሚያደርጉትን ይለትማሉ፤ ወደ እኩነት አሳትም ይጥሏቸዋል፤ በዚያ ልትሰና ጥርስ ማፋጩት ይሆናል።» በማለት የሚያሰናክሉ ትግታቸው ከፍተኛ መሆኑን ገልጧል። ግቴ.13+41-42።

ራስን መግደል

ራስን መግደል ሌሎችን ከመግደል እኩል ነው። ሰው የነፍሱ ባለቤት አይደለም፤ በነፍሱም ሳይ የወደደውን ሊያደርግ ሥልጣን የለውም። የሰው ነፍሱ የእግዚአብሔር ገንዘብ ናት፤ በክርስቶስ ደም፣ በቤዛነቱ ወደቀደመ ክብሯ ለመመለስ የበቃች የእግዚአብሔር ሀብት ናት። የፈጠራትም እርሱ እግዚአብሔር ነው። ሰው እንደፈለገ ሊያደርጋት ሳይሆን ለእግዚአብሔር ለስሙም ክብር የተፈጠረች እርሱንም በማመስገን እንታ እንድትኖር የተሰጠች ስጦታ ናት። ስለዚህ ነው ራሱን የገደለ ሰው በቤተ ክርስቲያን እሎተ ፍትሐት የማይደረግለት። ይህ ሰው በንስሐ ሊፈወስ /ሊድን/ የማይችል ኃጢአት ሠርቶ ነው የሞተው።

ተስፋ መቀረጥም ደግሞ ራስን እንደመግደል የሚቆጠር ነው። አስተዋይ ሰው ተስፋ አይቆርጥም፤ እግዚአብሔር ፈጽሞ እንደማይተው ያውቃልና። ራሱን የሚገድል ሰው ተስፋው የተጋጠመ ነው። ተስፋ መቀረጥ ደግሞ በራሱ ኃጢአት ነው፤ የእግዚአብሔርን ቸርነትና ምሕረት ቸል ማለት ነውና። ይህም በእግዚአብሔር ፍቅር፣ ጥበቃና ታዳጊነት ሳይ እምነት በማጣትና በመጠራጠር የሚመጣ ነው።

ራስን መግደል ትዕግሥት ማጣትንም ያመለክታል። ከሞት በኋላ ያለውን ሕይወት አለማመንንም የሚያመለክት ነው። ከሞት በኋላ ያለውን ሕይወት የሚያምን ቢሆን ኖሮ ራሱን ከማጥፋት ከመከላከልም በላይ ራሱን በመግደል ወደዘላለም ስቃይ ወደገሃነም እሳት መውረዱን ያስተውላል። ከችግር እሳቀቃለሁ በማለት ራሱን የሚገድል ሰው ከችግሩ አይገላገልም፤ ይልቁኑ ወደባሰና ወደተወሳሰበ ሌላ ችግር ነው የሚገባው «ከድጡ ወደማጡ» እንዲሉ። ራስን መግደል ችግርን ለማቃለል መንፈሳዊም ሆነ ተግባራዊ መፍትሔ ሊሆን አይችልም። ራሱን የሚገድል ሰው የአእምሮ በሽታ ያለበትና አስተሳሰቡ የተዛባ ነው። ራስን መግደል ነፍስን በተግባር ማጥፋት ነውና አትግደል ለሚለው ትእዛዝ ተቃራኒ ነው።

ሰዎች ከእግዚአብሔር የተሰሩ ውን ጤናማና ንጹሕ ሰውነትና ሙሉ አካል በማጎሳቀልና እግዚአብሔርም ለማይደሰትበት ተግባር በማዋል በተዘዋዋሪ ራሳቸውን ይገድላሉ። ክርስትና እግዚአብሔር የፈጠረላንን አካላችንን እንድናጎሳቀል አይፈቅድም። ክርስትና የሚያዝዘው የሥጋ ፍላጎትን በማሸነፍና በመቆጣጠር ለሕገ እግዚአብሔር ማስገዛትና በዚህ ሂደት ምግባር ትፋፋትን እየሠራን የእምነት ጥንካሬን ገንዘብ እንድናደርግ ነው። በመጽሐፍ እንደተጻፈው ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «በለአንተ ቀኑን ሁሉ እንገደላለን» እንዲሁም «በለዚህ ሞቱ በእኛ... ይሠራል» ያለውና ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ደግሞ «የሰንዶ ቅንጣት በምድር ወድቃ ካልሞተች ብቻዋን ትቀራለች፤ ብትሞት ግን ብዙ ፍሬ ታፈራለች።» በማለት መናገሩ አካልን በማጎሳቀል ሳይሆን የሥጋን ፈቃድ ስለመግደል የተነገረ ነው። ሮሜ.8+36። 2ቆሮ.4+12። ዮሐ.12+24። የሥጋ ፍላጎትን መግደል ማለትም ከፈቃድ ነፍስ ጋር የሚቃረነውን ፍትወተ ሥጋ ማስቀረት ነው እንጂ ሞተ ሥጋ ማለት አይደለም። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ሥጋዬን እየጎበዘሁ አስገዛዋለሁ።» በማለት ያስተማረው ሥጋን ለፈቃድ ነፍስ ስለማስገዛት ነው። 1ቆሮ.9+27።

በቅዱስ መጽሐፍ ሰው ሥጋውን «ይመግበዋል ይከባከበውማል» ተብሎ እንደተጻፈ፤ በዚያ ቀን እግዚአብሔር ከእኛ የሚፈልገውን እንድንሠራ ስለሰውነታችንም ዕረፍት የሰንበትን ሕግ ሰጥቶናል። ኤፌ.5+29። መድኃኒታችንም ብዙ ድውያንን የፈወሰው ስለሰው አካል ጤንነት የሚያስብ በመሆኑ ነው። ሰሙን ለማመስገን ከብሩንም ለመግለጥ እንድንችል እግዚአብሔር ጤናማ አካላችንን ይፈልጋል። ጤናማ አካል ቆሞ ለመጸለይ፤ ለመስገድ፤ ነቅቶ ለመቆየት፤ ለዎችን ለማገልገል፤ ለመጸም፤ ይረዳል። ስለሆነም በእግዚአብሔር ፊት የተወደደ አገልግሎትን ለመፈጸምና የዘላለምን ክብር ለመውረስ ሰው ሁሉ አካሉን በጤና መጠበቅ አለበት እንጂ በግድየለሽነትና በቸልታ አካሉን እያጎሳቀለ ሽባ ሊያደርገው አያስፈልግም አካሉ የእግዚአብሔር ገንዘብ ነውና። 1ቆሮ.6+20።

በዚህ መልክ ሰዎች አካላቸውን በማጎሳቀል ራሳቸውን ከሚገድሉባቸው መንገዶች መካከል በመጠጥ ብዛት በመስከር፤ በማጫስ፤ የሱስ ምንጮች የሆኑ ዕዕቆትን በመብላትና የመሳሰሉት ይገኙበታል። እነዚህ ሁሉ ቀስ በቀስ የሰውን አካል በማጽከም ለጽድቅ ሥራ ቀርቶ ቆሞ ለመሄድ ከማይቻልበት ደረጃ በማድረስ ወደሞት የሚያጓጉዙ ናቸው።

ከሁሉ የከፋው ራስን የመግደል ዓይነት ግን ኃጢአትን መሥራት ነው። ኃጢአት ሞት ነውና ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «በበደላችን ምውታን ነበርን» «የኃጢአትም ደሞዝ ነው» «በለሥጋ ማሰብ ሞት ነውና» እንዳለ። ኤፌ.2+5። ሮሜ.6+32። ሮሜ.6+8። በዚህ መሠረትም ሰው ኃጢአትን በመሥራት መንፈሳዊ ማንነቱን ይገድላል። ይህ ሞትም ነፍሱን ከእግዚአብሔር በመለየት ወደ ቢእል ቀጥሎም ወደገሃነም እሳት እንድትጣል፤ ለዘላለምም ያለተሰፋ እንድትቀር ያደርጋታል።

በሰህንም ጋጢአት በው ራሱን የሚያጠፋበት መንፈሳዊ /ረቂት/ ገድያ ነው። በው ከጋጢአት የተነሣ ከመንፈሳውያን ምግባራት፤ ከጸም፤ ከጸሎት፤ ከመስገድ፤ ቅዱሳት መጻሕፍትን ከመመልከት፤ ከክብር፤ ከሥጋውና ከደሙ፤ ከሌሎችም ጸጋና ድኅነት ከሚገኝባቸው ምግባራት የተለየ እንደሆነ መንፈሳዊ ግንኙነትን ለፍሉን/ ገድሏል።

የራሱን ሥጋዊ ፍላጎት ተከትሎ ለጊዜያዊና ምድራዊ ለሚያልፍ አርካታ ብሎ ወደዓለም ያጋደለ ፈቃደኛ ነፍሱንም የተወ በው አምስተኛውን ትእዛዝ በመተላለፍ የራሱን ነፍስ ገድሏል። በወንጌልም «ነፍሱን የሚያገኝ ያጠፋታል» ተብሎ የተነገረው ለእንደዚህ ዓይነት በው ነው። ግቴ.10+39። ለምድራዊ ተድላ ሲርጥ፤ ለሚያልፍ ጊዜያዊ አርካታ ሲደክም የዘለዓለም ሞትን ገንዝብ አድርጓል። በእዚህ «አትገደል» የሚለውን ሕግ ሰፋትና ጥልቀት ከራሳችን ግንኙነት ጋር በግንኙነቱ ከመገደል ተጠብቀን ልንኖር ይገባል።

ክፍል ሰባት

ስድስተኛው ትእዛዝ

«አታመንዝር»

ዘጸ.20+14።

ዝሙት በሚባለበት ጊዜ ለፈ ትርጉም ያለውና በሁለት ሞት ሞት መንገዶች የሚፈታ ነው። በጠላ ስንመለከተው ዝሙት ግለት ፍትረ ተራክቦ ግለት ነው። የሥጋ ፍላጎትን መግታትና ራሱን መግዛት ካለመቻሉ የተነሣ በው በዝሙት ሊፈተን ይችላል። ይህ ዝሙትም በሁለት መንገድ በተግባር ይፈጸማል። አንዱ ሲሰኝነት ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ አመንዝራነት ነው። አንድ በው ሲሰኝ ነው የሚባለው በሕግም ሆነ ከሕግ ውጭ ያለማድረግ ተራክቦን የሚፈጽም እንደሆነ ነው። ሲሰኝ በው በውስጡ ካደረገው የዝሙት መንፈስ የተነሣ የተራክቦ ሰብኛ ነው ለ ግለት ይቻላል። በእዚህም በአጽዋግት፤ በበዓላት፤ እንዲሁም በበገበት ያለዕረፍት ተራክቦን ይፈጽማል። ይህ እንግዲህ ገደብ የሌለው ዝሙት ነው። ሲሰኝነት የገድ ወደ ብዙ ሲቶች ወይም ወንዶች መሄድን የሚሻ ሳይሆን ይችላል። አንድ በው ከሚሰቱ ለጠባ/ ጋር የሚያደርገው /የምታደርገው/ ተራክቦ የተወሰነ ጊዜ ከሌለውና እንደመብላትና መጠጣት ያለማድረግ የሚፈጸም ከሆነ ሲሰኝነት ነውና ዝሙት በባልና ሚስት መካከልም ሊኖር ይችላል።